

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

Методичні рекомендації

для виконання практичних та самостійних робіт здобувачами
початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти
ОПП «Туризм» спеціальності 242 «Туризм»
денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ
2022

УДК 338.483
Г35

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету від 19.05. 2022 р., протокол № 9.

Укладач:

Н. В. Нікончук – канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри виноградарства та плодовоовочівництва, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

В. Г. Бурак – канд. тех. наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, Херсонський державний університет

С.І. Павлюк – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу, Миколаївський національний аграрний університет

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2022

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
Практична робота 1. Географія туризму. Основні терміни і поняття «Туризмології».....	5
Практична робота 2. Класифікація туризму	14
Практична робота 3. Туристичні ресурси.....	14
Практична робота 4. Основи функціонування туристичного ринку.....	23
Практична робота 5. Туристський маршрут та туроперайтинг.....	26
Практична робота 6. Туризм як галузь постіндустріальної економіки..	27
Практична робота 7. Природні туристичні ресурси.....	31
Практична робота 8-9. Культурно-історичні ресурси туризму.....	35
Практична робота 10-11. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму.....	39
Практична робота 12. Географія купально-пляжного, розважального, круїзного та гірськолижного туризму.....	40
Практична робота 13. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму.....	44
Практична робота 14-15. Географія інноваційного, міського, сільського, екологічного туризму.....	48
Практична робота 16. Європейський туристичний макрорегіон.....	53
Практична робота 17. Близькосхідний туристичний макрорегіон.....	56
Практична робота 18. Південно-азійський та азійсько-тихоокеанський туристичні макререгіони.....	58
Практична робота 19. Африканський туристичний макрорегіон.....	60
Практична робота 20. Американський туристичний макрорегіон.....	62
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	62

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Географія туризму» є нормативною дисципліною професійної та практичної підготовки для студентів напряму з підготовки „Туризм”. Програмою дисципліни “Географія туризму” передбачено системне викладення теоретичних і конструктивно-прикладних здобутків цієї галузі науки та практики територіальної організації сфери туризму в умовах нестабільної економіки України.

Комплексні туристично-географічні знання вкрай необхідні кожному працівнику сфери туризму: вони сприяють формуванню науково виважених підходів до оцінювання довкілля крізь призму розвитку туризму.

Беручи до уваги зростаючу роль дисципліни “Географія туризму” у формуванні сучасного світогляду студентів і необхідних для його становлення знань, умінь орієнтуватися в сучасному соціально-географічному середовищі, а також те, що дисципліна належить насамперед до географічних дисциплін, автор використала при розробці пропонованої програми практичні і теоретичні напрацювання географічних наук, соціології, регіональної економіки й інших наук.

Дисципліна «Географія туризму» є нормативною компонентою, яка включає 4,0 кредити ECTS, 2 змістових модулів. Лекції - 40 / 1,33 кредитів ECTS, практичні заняття - 40 годин, або 1,33 кредитів ECTS, самостійна робота 40 годин, або 1,33 кредитів ECTS Форма підсумкова контрольного заходу екзамен.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ «ТУРИЗМОЛОГІЇ»

Мета роботи: розглянути методологічні основи географії туризму як наукової дисципліни, ознайомитися з понятійно-термінологічним апаратом. Поняття «дозвілля», «рекреація», «туризм», «турист», «мігрант». Місце географії туризму в структурі географічних наук, зв'язок з іншими дисциплінами.

Завдання. Опрацюйте лекційний матеріал і літературні джерела, дайте відповіді на питання:

1. Дайте визначення економічної географії та її розділів.
2. Назвіть основні парадигмальні зміни української економічної географії у ХХ ст.
3. Визначте предмет і об'єкт географії туризму.
4. Розкрийте сутність фактора туризму для формування культури особистості і нової філософії життя.
5. З'ясуйте, як здійснюється правове регулювання відносин у сфері туризму і туристичної індустрії.
6. Визначення географічного простору як геодезичного простору, заповненого географічними об'єктами.
7. З'ясуйте функції географічного середовища.
8. За яких умов нація, етнос можуть постійно відтворювати властиві їм характеристики?

Теми для реферату

1. Туризм як фактор формування особистості і нової філософії життя.
2. Туристичний простір і туристичне середовище. Проблеми методології та змісту.
3. Картографічний метод у географії туризму.
4. Районування як метод географії туризму.

Питання для дискусії

1. Чому Ратцель визначав державу як організм, втілений у природу?
2. Яким чином географія туризму пов'язується з суспільною проблемою використання вільного часу?

Складіть письмово глосарій основних термінів і понять географії туризму. Об'єкт, предмет географії туризму, об'єкти і види туристичної індустрії, рекреаційний ландшафт, екотуризм та його різновиди, об'єкти туристичної індустрії, туристичні та туристично-інформаційні центри, об'єкт статистичного спостереження в туризмі, туристична інформація, туристичні

ресурси, національний туристично-географічний маршрут, права і обов'язки туристів, типи і види туризму, учасники відносин у сфері туризму, теорія водних цивілізацій, географічний район, регіональна держава, регіональна межа, генеральний план туристичного центру.

ТЕСТИ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЕОГРАФІЇ ТУРИЗМУ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Об'єктом дослідження в галузі географії туризму є:
 - а) територіальна організація туристичної діяльності людей;
 - б) територіальна туристична система;
 - в) територіальна рекреаційно-туристична система;
 - г) територіальна організація (самоорганізація) туристичної системи.
2. Предметом дослідження в географії туризму є вивчення:
 - а) діяльності з організації подорожей;
 - б) сукупності природно-кліматичних, оздоровчих, історико-культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів відповідної території;
 - в) комплексу туристичних послуг, необхідних для задоволення потреб туриста під час його подорожі;
 - г) закономірностей формування та розвитку територіальних туристичних систем.
3. До головних завдань географії туризму належать аспекти:
 - а) пізнавальний (гносеологічний);
 - б) синтезу;
 - в) конструктивний (проектування територіальних туристичних систем);
 - г) абстрактний.
4. Комплекс оздоровчих заходів, що здійснюються з метою відновлення нормального самопочуття і працездатності здорової, але стомленої людини, називається:
 - а) рекреація;
 - б) реабілітація;
 - в) релакс;
 - г) паломництво.
5. Методологія – це:
 - а) певна послідовність дій, прийомів, операцій, виконання яких необхідно для розв'язання пізнавальних завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети;
 - б) вчення про принципи побудови, форми й способи науково-пізнавальної діяльності;
 - в) спосіб логічного моделювання, завдяки якому створюються ідеалізовані об'єкти;

- г) уявне розділення предмета на окремі складові (ознаки, властивості, відношення) з метою його вивчення.
6. Зміни в демографії планети та соціальні зміни є:
- а) зміною валютних курсів;
 - б) показником старіння населення;
 - в) тенденцією розвитку туризму;
 - г) тенденцією імміграційних обмежень.
7. Групи споживачів виділяються за ознаками залежно від:
- а) динамічності ринку;
 - б) конструювання ринку;
 - в) аналізу ринку;
 - г) сегментації ринку.
8. За видами туризму найбільша активність спостерігається у:
- а) розважальному туризмі;
 - б) релігійному туризмі;
 - в) діловому туризмі;
 - г) пригодницькому туризмі.
9. Найбільш динамічними на туристичному ринку є поїздки з:
- а) лікувально-оздоровчою метою;
 - б) відпочинку і розваг;
 - в) метою паломництва;
 - г) діловою метою.
10. Простір держави – це:
- а) простір земної кулі, що перебуває під суверенітетом певної держави;
 - б) компактна країна, витягнутої форми, складної конфігурації;
 - в) сукупність сухопутних, водних, повітряних шляхів та земних надр;
 - г) площа, що визначається географічними координатами, тобто широтою і довготою місцевості, між якими вона розміщується.
11. Територія держави – це:
- а) простір земної кулі, що перебуває під суверенітетом певної держави;
 - б) сухопутні, водні, повітряні шляхи та земні надра;
 - в) площа, що визначається географічними координатами;
 - г) частина земної кулі, що знаходиться під суверенітетом певної держави.
12. Території держави мають параметри територій, що визначаються:
- а) площею, шириною, довжиною;
 - б) площею, густотою населення, розміром;
 - в) конфігурацією, розміром і кордоном;
 - г) компактністю, кордоном, площею.
13. До компактних країн належить:
- а) Україна;
 - б) Іспанія;
 - в) Норвегія;
 - г) Австралія.
14. До країн витягнутої форми належить:

- а) Норвегія;
- б) Італія;
- в) Франція;
- г) Польща.

15. До країн складної конфігурації належать:

- а) Україна;
- б) Німеччина;
- в) Франція;
- г) Австралія.

16. Столиці, що належали певним особам – князям, королям, гетьманам, називають:

- а) штучними;
- б) політичними;
- в) історичними;
- г) родовими.

17. Що не є тенденцією на туристичному ринку:

- а) проблема старіння населення;
- б) тенденція до подрібнення відпустки;
- в) розширення кола потенційних споживачів туристичного продукту;
- г) зменшення витрат з розрахунку на один день туру?

18. Головне місто держави, в якому розташовані вищі органи влади й управління, називається:

- а) країною;
- б) столицею;
- в) державою;
- г) несамоврядною територією.

19. У вузькому сенсі бренд – це:

- а) нематеріальний образ;
- б) репутація виробника;
- в) якість товару;
- г) знак, символ.

20. Брендінг – це:

- а) сфера економіки та життєдіяльності суспільства в цілому, яка тією чи іншою мірою інтегрує фактично всі галузі;
- б) цілеспрямований процес створення та поширення бренда країни засобами масової інформації;
- в) механізм забезпечення розвитку галузі;
- г) забезпечення постійного розвитку галузі, який задовольняє потреби туристів та приймаючого регіону на основі ефективного управління всіма ресурсами.

21. Що належить до переваг розвитку туристичної галузі:

- а) близькість до Європи;
- б) сприятливі природно-кліматичні умови;

в) вигідне транспортно-географічне положення та наявність природних і рекреаційних ресурсів;

г) усі відповіді правильні.

22. До недоліків розвитку туризму належить:

а) низький розвиток інфраструктури;

б) нераціональне використання туристично-рекреаційного потенціалу;

в) невідповідність туристичної структури своїм стандартам;

г) наявність визначних історичних та культурних пам'яток, наявність організацій, велика санаторна-курортна база, наявність конкуренції у туристичній сфері.

23. Маршрутна модель Маріотта належить до моделей туристичних подорожей:

а) просторових;

б) структурних;

в) переміщень;

г) розвитку туризму.

24. Ознакою якої моделі є переміщення туристів:

а) просторової;

б) вибуття-прибуття;

в) розвитку туризму;

г) туристичних подорожей.

25. Характерною ознакою моделей вибуття - прибуття є те, що ці моделі:

а) ґрунтуються на нерівномірності регіонального розвитку;

б) мають більшість місць, що одночасно є місцями відправлення та місцями призначення туристів;

в) характеризуються різними мотивами подорожей і витратами на них;

г) специфічні соціально-географічні системи, що складаються із взаємопов'язаних підсистем: органу керування, рекреантів, природних, історико-культурних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу.

26. Стадія розвитку дестинації цих моделей пов'язана з психографічними характеристиками основного контингенту відвідувачів – це моделі:

а) С.С. Плога;

б) Батлера;

в) Е. Гормсена;

г) Ж.М. Міюсека.

27. Туризм розглядають як одну з форм:

а) міграції населення;

б) використання вільного часу (система подорожей);

в) розумового і фізичного виховання та організації відпочинку, проведення дозвілля;

г) усі відповіді правильні.

28. Підхід, що об'єднує визначення, які характеризують туризм як різновид рекреації та форму проведення вільного часу в походах і поїздках, які

виконують функції зміцнення здоров'я людини, підвищення його загальної культури та освіти, називається:

- а) статистичним;
- б) функціональним;
- в) сутнісним;
- г) системним.

29. Який підхід визначає туризм як одну з форм міграції населення, що пов'язана з пересуванням, подорожами, перетином простору, і є інструментом статистики туризму:

- а) сутнісний;
- б) географічний;
- в) статистичний;
- г) історичний?

30. Головною функцією туризму є:

- а) політична;
- б) екологічна;
- в) економічна;
- г) оздоровча (рекреаційна).

31. Яку функцію називають формою «народної демократії»:

- а) економічну;
- б) політичну;
- в) екологічну;
- г) соціокультурну?

32. Головною ознакою цієї функції є:

- а) відновлення сил та внутрішніх ресурсів, які людина витратила під час роботи та виконання домашніх справ;
- б) прояв через попит і споживання туристами;
- в) збереження та раціональне використання довкілля;
- г) сприяння розвитку особистості, формуванню моральних якостей, розширенню знань з туристичного краєзнавства і туристичного країнознавства, природознавства, історії, архітектури, традицій народів світу.

33. Дестинація – це:

- а) основне місце призначення туристичної поїздки; територія, відвідання якої є визначальною у рішенні подорожувати;
- б) площа, що визначається географічними координатами, тобто широтою і довготою місцевості, між якими вона розміщується;
- в) специфічна соціально-географічна система, що складається з взаємопов'язаних підсистем: органу керування, рекреантів, природних, історико-культурних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу;
- г) місце призначення туристичної подорожі (туристичної поїздки, туру, екскурсії), місце відвідування (територія, місцевість, населений пункт, туристичний центр) особами, які не проживають постійно в цій місцевості та не належать до категорії місцевого населення.

34. З наведених варіантів виберіть наукові підходи до визначення DESTИНАЦІЙ:
- а) філософський;
 - б) системний;
 - в) географічний, економіко-управлінський;
 - г) маркетинговий, соціально-культурологічний.
35. Підхід, який полягає у застосуванні методології досліджень, що використовується фізичною, економічною і соціальною географією, та дослідженні ресурсного потенціалу території, привабливого для туриста, називають:
- а) історико-культурним;
 - б) географічним;
 - в) статистичним;
 - г) функціональним.
36. Підхід, який передбачає розгляд туристичної DESTИНАЦІЇ як специфічного економічного простору, сукупність ринкових відносин, що забезпечують інтенсивне споживання туристичних послуг, називають:
- а) маркетинговим;
 - б) географічним;
 - в) економічно-управлінським;
 - г) соціально-культурологічним.
37. За якою ознакою вирізняються DESTИНАЦІЇ: туристичний регіон, країна, адміністративно-територіальна одиниця країни, туристичний об'єкт:
- а) масштаб;
 - б) стадія життєвого циклу;
 - в) вид туризму;
 - г) мета подорожі.
38. За якою характерною ознакою виділяють DESTИНАЦІЇ; що народжуються, розвиваються, зростають, рецесивні, стагнаційні, відроджувані (комунікативні), умирають:
- а) масштаб;
 - б) стадія життєвого циклу;
 - в) вид туризму;
 - г) стан розвитку.
39. За станом агломерації DESTИНАЦІЇ бувають:
- а) молодіжними і сімейними;
 - б) універсальними;
 - в) малими і великими;
 - г) простими і складними.
40. Маркетинговий підхід розглядає DESTИНАЦІЇ як:
- а) територію, географічний об'єкт з реальними межами (континент, країна, острів, місто, центр розвитку туризму та ін.);
 - б) специфічний економічний простір, сукупність ринкових відносин, що забезпечують інтенсивне споживання туристичних послуг;

- в) пропозиції і туристичний продукт, що відповідає актуальному попиту туристів;
- г) атракційний пункт, туристичний центр (місцевість) і туристичний регіон.
41. Учений М.П. Крачило вважає, що види туризму визначаються
- а) характером організації подорожей;
- б) тривалістю подорожей;
- в) способом подорожування;
- г) мотивацією туристичної діяльності.
42. Активний туристичний сезон (літній та зимовий) і «мертвий» сезон (несприятливі погодні умови) мають спільну ознаку:
- а) сезонність;
- б) ритмічність;
- в) постійність;
- г) інтенсивність.
43. Характерна ознака для дитячого, молодіжного туризму і туризму дорослих людей – це:
- а) спосіб подорожування;
- б) вік подорожі;
- в) мета подорожі;
- г) види туризму.
44. Концепція сталого розвитку туризму ґрунтується на такому принципі:
- а) пріоритетність;
- б) конкурентність;
- в) комплексність і цілісність;
- г) усі відповіді правильні.
45. Один зі шляхів досягнення стратегічної мети сталого розвитку туризму:
- а) інвестиційна політика;
- б) сформульована концепція;
- в) SWOT-аналіз туристичної галузі та інфраструктури;
- г) визначена стратегія сталого розвитку.
46. Турист – це:
- а) відвідувач, термін перебування якого в місці або країні відвідин становить від 24 год до одного року поспіль;
- б) відвідувач, який отримує туристичні, екскурсійні послуги і термін перебування якого в місці або країні становить менше 24 год, без ночівлі або з однією ночівлею у відвідуваному місці;
- в) особа, яка займається туризмом, може споживати туристичні послуги, реалізує своє право на свободу пересування для задоволення особистих потреб з не забороненою законами країни перебування метою та без здійснення оплачуваної, комерційної діяльності у відвідуваному місці;
- г) особа, яка здійснює подорож по Україні або в іншу країну з різною, не забороненою законом країни метою від 6 міс.
47. Туристичні послуги – це:

- а) сукупність природно-кліматичних, оздоровчих, історико-культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів відповідної території, які задовольняють різноманітні потреби туриста;
- б) послуги суб'єктів туристичної діяльності щодо розміщення, харчування, транспортного, інформаційно-рекламного обслуговування, а також послуги закладів культури, спорту, побуту, розваг тощо, спрямованих на задоволення потреб туристів;
- в) комплекс оздоровчих заходів, що здійснюються з метою відновлення нормального самопочуття і працездатності здорової, але стомленої людини;
- г) комплекс туристичних послуг, необхідних для задоволення потреб туриста під час його подорожі.

48. Туристична індустрія – це:

- а) підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, фізичні особи, які в установленому чинним законодавством України порядку мають ліцензію на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг;
- б) сукупність природно-кліматичних, оздоровчих, історико-культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів відповідної території, які задовольняють різноманітні потреби туриста;
- в) сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів;
- г) туристична подорож (поїздка) за визначеним маршрутом у конкретні терміни, забезпечена комплексом туристичних послуг.

49. До загальнонаукових принципів належать хорологічний метод, що має другу назву:

- а) системний;
- б) об'єктивний;
- в) екологічний;
- г) просторовий.

50. Загальнозрозумілість методу за О. Шаблієм називається:

- а) економність;
- б) якість;
- в) націленість;
- г) результативність.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2

КЛАСИФІКАЦІЯ ТУРИЗМУ

Мета : ознайомитись із поняттями типів і видів туризму, ознаками за якими класифікуються туристичні ресурси.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати: понятійно-термінологічний апарат географії туризму, підходи до визначення туризму та їх географічної інтерпретації;
- уміти: визначати туризм як соціо-еколого-економічну систему, порівнювати підходи до визначення туризму.

Завдання. Опрацюйте лекційний матеріал і літературні джерела, дайте відповіді на питання:

1. Назвіть типи і види туризму.
2. З якими ознаками класифікуються туристичні ресурси України?
3. Назвіть уповноважений орган, який здійснює моніторинг використання туристичних ресурсів.
4. На які види поділяються пам'ятки історії та культури (за законом УРСР “Про охорону і використання пам'яток історії та культури 1978р.”) та як вони використовуються при розробці туристичних маршрутів?
5. Проекти та експедиції УТОПК щодо питань туризму.
6. Якою є роль карти в туризмі?
7. В чому полягає робота з картою на туристичному маршруті? Як намічається маршрут по карті? Як орієнтується карта по місцевості? Що таке точка стояння та як вона визначається?
8. Назвіть методи визначення місцезнаходження по карті.

Тема реферату

Соціальний туризм та його складові.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ

Мета: вивчити підходи до визначення туристичних ресурсів та класифікацій, мати уявлення про пейзажні характеристики ландшафтів, вміти надавати бальну оцінку туристичним ресурсам, мати уяву про різні класифікації туристичних ресурсів та підходи до визначення класифікацій.

Основні питання теми

1. Підходи до визначення туристичних ресурсів.
2. Підходи до класифікації туристичних ресурсів.

3. Пейзажні характеристики ландшафтів.
4. Класифікація рекреаційних ресурсів.
5. Діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.
6. Бальна оцінка туристичних ресурсів.
7. Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самостійного вивчення

1. Ціннісний підхід: світова природна та культурна спадщина (список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО).
2. Картографічний метод та форми його використання в географії туризму.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Інноваційні методи оцінки туристичних ресурсів.
2. Застосування інформаційних технологій для оцінки туристичних ресурсів.

Контрольні запитання до лекційного матеріалу

1. Що називається туристичними ресурсами ?
2. Які ресурси сприяють покращанню економічного зростання і туристичного розвитку?
3. Як розподілив туристичні ресурси О. О. Бейдик?
4. Які три групи туристичних ресурсів виділив М. Труасі?
5. Які об'єкти А. П. Дефер не відносить до туристичних?
6. На скільки груп А. П. Дефер поділяє туристичні ресурси?
7. Що включає в себе гідром?
8. Які природні ресурси входять до фітома?
9. Охарактеризуйте літом.
10. Що називається антропомом?
11. Які туристичні ресурси виділяє WTO?
12. Надайте характеристику підходу П. Дефера: гідром, фітом, літом, антропом.
13. Розкрийте класифікацію О. Бейдика: природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні, «супер-тур», гомогенні, латентні.
14. Охарактеризуйте діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів.
15. Дослідіть ціннісний підхід: світова природна та культурна спадщина (список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО), національне культурно-історичне і природне надбання, туристичні ресурси місцевого значення.
16. Розкрийте туристичні ресурси в сучасних світових та національних конкурсах-проектах: «Нові сім чудес світу», «Нові сім природних чудес світу», «Сім чудес України», «Сім природних чудес України» та ін.
17. Назвіть відмінності між реєстром і кадастром туристично-рекреаційних ресурсів.
18. Що ви розумієте під паспортизацією туристично-рекреаційних ресурсів?

19. Охарактеризуйте види оцінок туристичних ресурсів: бальна, економічна, технологічна, екологічна, психолого-естетична.
20. Які підходи визначені до класифікації туристичних ресурсів О.О. Любіцевою?
21. Які загальнонаукові методи застосовують до класифікації туристичних ресурсів?
22. Які туристичні ресурси належать до групи предметно-сутнісних?
23. На які види поділяють ресурси за діяльнісним підходом?
24. Якими бувають туристичні ресурси за атрактивністю?
25. За яким підходом туристичні ресурси діляться на світову культуру та природну спадщину?
26. На які дві групи діляться природні ресурси?
27. Які ресурси належать до природно-географічних?
28. Які ресурси належать до бальнеологічних?
29. До яких ресурсів належать флора і фауна?
30. Які категорії територій знаходяться під охороною суспільства?
31. На які три групи діляться культурно-історичні ресурси?

Теми рефератів

1. Початки організованого туризму.
2. Причорноморська туристично-рекреаційна зона (регіон).
3. Прикарпатський туристично-рекреаційний регіон.

ТЕСТИ ГЕОГРАФІЧНА ОЦІНКА ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Поняття «туристичні ресурси» часто ототожнюють з поняттям «рекреаційні ресурси», але рекреаційні ресурси включають:
 - а) заклади розміщення, харчування;
 - б) об'єкти та явища природи;
 - в) фінансові та людські ресурси;
 - г) водні, лісові ресурси.
2. Більшість дослідників розподіляють туристичні ресурси на:
 - а) соціально-економічні;
 - б) історико-культурні;
 - в) природні;
 - г) рекреаційно-туристичні.
3. Крім туристичних ресурсів природного походження, О.О. Бейдик, відокремлює:
 - а) природно-антропогенні ресурси;
 - б) культурно-історичні;
 - в) історико-культурні;

- г) соціально-економічні.
4. До ресурсів природного походження належать:
- а) архітектурні споруди;
 - б) кліматичні, орографічні, водні;
 - в) спелеоресурси, бальнеологічні;
 - г) пам'ятки, витвори мистецтва.
5. До природно-антропогенних ресурсів належать:
- а) природні та біосферні заповідники;
 - б) кліматичні, орографічні, водні;
 - в) спелеоресурси, бальнеологічні;
 - г) національні парки, заказники, ботанічні сади.
6. Французький вчений М.Труасі розподілив туристичні ресурси на:
- а) трудові;
 - б) створені і не створені працею людини;
 - в) додаткові;
 - г) фінансові.
7. А.П. Дефер поділяє всі туристичні ресурси на чотири групи:
- а) земля, водні, лісові ресурси;
 - б) підприємницька сфера, підприємницькі ідеї;
 - в) гідром, фітом, літом, антропом;
 - г) капітал (фінансові ресурси);
8. А.П. Дефер не відносить до туристичних ресурсів об'єкти:
- а) інфраструктури;
 - б) заказники, ботанічні сади;
 - в) природні та біосферні заповідники;
 - г) спелеоресурси, бальнеологічні ресурси.
9. Туристичні ресурси, до складу яких входить вода – річки, озера, морські узбережжя, снігові рівнини та льодовики, джерела мінеральних вод, гідроелектростанції – це:
- а) антропом;
 - б) фітом;
 - в) літом;
 - г) гідром.
10. Ліси, гори, скелі, вулкани, мальовничі пейзажі і створені людиною національні парки, сади – це:
- а) літом;
 - б) антропом;
 - в) фітом;
 - г) гідром.
11. Літом – це:
- а) туристичні ресурси, що створені працею людини, викликають зацікавленість туристів, – пам'ятки архітектури та минулих цивілізацій;
 - б) природні туристичні ресурси, до складу яких входить земля;
 - в) туристичні ресурси, що охоплюють усі види людської діяльності;

г) туристичні ресурси, до складу яких входить вода.

12. За предметно-сутнісним підходом туристичні ресурси ділять на:

- а) історичні;
- б) природно-рекреаційні;
- в) культурно-історичні;
- г) інфраструктурні.

13. Туристичні блага, туристичні ресурси, туристична інфраструктура об'єднані підходом:

- а) ціннісним;
- б) діяльнісним;
- в) предметно-сутнісним;
- г) атрактивним.

14. За ціннісним підходом туристичні ресурси ділять на:

- а) туристичну інфраструктуру;
- б) об'єкти дозвілля;
- в) світову культурну та природну спадщину, національне культурно-історичне природне надбання;
- г) туристичні блага.

15. В Україні до світової спадщини ЮНЕСКО належить:

- а) водоспад Вікторія;
- б) первісні букові ліси Карпат;
- в) озеро Байкал;
- г) лаврові ліси на Мадейрі.

16. До семи нових див світу належить:

- а) Лапландія;
- б) Лондонський Тауер;
- в) Собор Святої Софії та Києво-Печерська Лавра;
- г) Велика китайська стіна.

17. Пейзажі, яких не торкнулась людська діяльність, називаються:

- а) первісними;
- б) напівдикими;
- в) культурними
- г) занепалими.

18. У яких рекреаційних ресурсів загальною ознакою є площа:

- а) національних, загальнодержавних;
- б) локальних, зональних, азональних;
- в) обласних, місцевих;
- г) культурно-історичних.

19. Кліматичні ресурси включають:

- а) мінеральні води, лікувальні грязі, озокерит;
- б) печери, гроти;
- в) температуру повітря, вологість, атмосферний тиск, сонячна радіація, вітер, опади, хмарність тощо;
- г) рельєф місцевості – гори, височини, низовини.

20. До бальнеологічних ресурсів належать:

- а) водні об'єкти – океани, моря, річки, озера, водосховища, водоспади, джерела, струмки;
- б) температура повітря, вологість, атмосферний тиск, сонячну радіацію, вітер, опади, хмарність;
- в) мінеральні води, лікувальні грязі, озокерит;
- г) флора, фауна.

21. Природним туристичним ресурсам притаманна:

- а) ритмічність;
- б. постійність;
- в) мінливість;
- г) сезонність.

22. Для антропогенних ресурсів характерним є:

- а) розташування в межах населених пунктів;
- б) сезонність;
- в) просторовий розподіл;
- г) забезпечення транспортної доступності.

23. Культурно-історичні ресурси поділяють на:

- а) соціально-економічні ресурси, подієві, техногенні;
- б) подієві, біосоціальні, історико-архітектурні;
- в) історико-архітектурні, подієві, техногенні;
- г) подієві, антропогенні, історико-архітектурні.

24. До соціально-економічних ресурсів належать:

- а) місця розміщення, транспорт;
- б) заклади харчування;
- в) розважальні заклади, населення.
- г) усі відповіді правильні.

25. Процес оцінювання, запропонований М. Мироненком та І. Твердохлебовим, охоплює етапи:

- а) виділення об'єкта оцінки та суб'єкта дослідження;
- б) формування критеріїв оцінки;
- в) розробка параметрів оцінки;
- г) оцінювання.

26. М. Мироненко та І. Твердохлебов запропонували п'яти – ступеневу шкалу оцінки природних ресурсів:

- а) непридатна, малопридатна, умовно-придатна, придатна, найпридатніша;
- б) відмінно, добре, задовільно, незадовільно, умовно;
- в) непридатна, малопридатна, умовно-придатна, відмінно, добре;
- г) усі відповіді вірні.

27. М. Мироненко та І. Твердохлебов дотримувались основних типів оцінювання природних ресурсів:

- а) медико-біологічного, еколого-економічного, техногенного;
- б) психолого-естетичного, функціонального, технологічного;
- в) технологічного, ціннісного; медико-біологічного;

- г) медико-біологічного, психолого-естетичного, технологічного.
28. Тип оцінки природних ресурсів, у якому провідна роль належить клімату, називається:
- а) функціональний;
 - б) медико-біологічний;
 - в) психолого-естетичний;
 - г) технологічний.
29. Тип оцінки природних ресурсів, в якому оцінювання природних ресурсів пов'язано з естетичним сприйняттям світу людиною, називається:
- а) фізіологічний;
 - б) психологічний;
 - в) психолого-естетичний;
 - г) естетичний.
30. Міра контрастності – це параметр типу оцінки природних ресурсів, який називається:
- а) медико-біологічним;
 - б) психолого-естетичним;
 - в) технологічним;
 - г) техногенним.
31. Екзотичність – це міра:
- а) сезонної ритміки;
 - б) унікальності;
 - в) неповторності об'єктів і явищ;
 - г) контрасту між місцем постійного проживання та районом відпочинку.
32. Естетичну привабливість різко зменшує лісистість території, що перевищує:
- а) 50 %;
 - б) 60 %;
 - в) 80 %;
 - г) 90 %.
33. Крайові зони: вода-суша (сильний ефект), ліс-галявина (середній ефект) має міра:
- а) екзотичності;
 - б) унікальності;
 - в) контрастності;
 - г) насиченості.
34. До методів оцінки належать:
- а) графічний, метод бальної оцінки;
 - б) статистичний, техногенний;
 - в) факторний, культурно-історичний;
 - г) картографічний, психологічний.
35. Основою економічної оцінки є:
- а) об'єкт дослідження;
 - б) об'єкт природокористування;

- в) суб'єкт господарювання;
- г) об'єкт господарювання.

36. До методів економічної оцінки належить:

- а) рентна конкуренція;
- б) суб'єктивне оцінювання;
- в) бальна оцінка;
- г) гедонічне ціноутворення.

37. Взаємодію людини і природного середовища через технологію туристичної діяльності відображає оцінка:

- а) медико-біологічна;
- б) психолого-естетична;
- в) технологічна;
- г) естетично-психологічна.

38. Під час визначення балу архітектурно-історичного блоку адміністративно-територіальних одиниць України розробники методики базувалися на тому, що 1 бал нараховується за наявності на означеній території рекреаційно-туристичних закладів:

- а) 1–20 пам'яток;
- б) 1–40 пам'яток;
- в) 1–100 пам'яток;
- г) 1–50 пам'яток.

39. Під час встановлення бала інфраструктурного блоку враховували, що 5 балів нараховується за наявності рекреаційно-туристичних закладів у кількості:

- а) 1 – 100;
- б) понад 400;
- в) 301– 400;
- г) 201– 300.

40. Найбільш розповсюдженим методом оцінки туристичних ресурсів є:

- а) бальний;
- б) рентний;
- в) експертний;
- г) економічний.

41. Математично зменшене генералізоване зображення поверхні Землі, що показує розташовані на ній об'єкти в прийнятій системі умовних знаків називається:

- а) схемою;
- б) картою;
- в) масштабом;
- г) легендою.

42. За тематикою виділяються карти:

- а) географічні та математичні;
- б) географічні та історичні;

- в) географічні і тематичні;
- г) географічні та суспільні.

43. Масштаб карти – це:

- а) властивість карти, яка забезпечена математичними правилами побудови карти;
- б) зменшене зображення реальності;
- в) відношення довжини лінії на карті до довжини відповідної лінії на земній поверхні;
- г) спосіб переходу від реальної, геометрично складної земної поверхні до площини карти.

44. Під час дослідження уявних карт виділяють два підходи:

- а) автоматичний та структурний;
- б) інструментальний і структурний;
- в) візуальний і оціночний;
- г) структурний та оціночний.

45. Туристична інфраструктура – це:

- а) основне місце призначення туристичної поїздки, територія, відвідання якої посідає центральне місце у рішенні подорожувати;
- б) сукупність підприємств, установ, закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб туристів, а також шляхів сполучення, транспорту та об'єктів розміщення туристів;
- в) міра контрасту між місцем постійного проживання та районом відпочинку;
- г) туристичні ресурси, що охоплюють усі види людської діяльності, які можуть викликати зацікавленість туристів, незалежно від оточення.

46. Які ресурси називають ресурсами «подвійного громадянства»:

- а) гомогенні;
- б) антропогенні;
- в) бісоціальні;
- г) подієві?

47. Церква, де вінчався Оноре де Бальзак, місця перебування в Україні О. Пушкіна, А. Чехова, А. Міцкевича – це рекреаційно-туристичні ресурси:

- а) археологічні;
- б) гомогенні;
- в) економічні;
- г) природні.

48. Бурштинова кімната, бібліотека Ярослава Мудрого, коштовності, викрадені Наполеоном, золото гетьмана Павла Полуботка – це ресурси, які називають:

- а) історичні;
- б) гомогенні;
- в) парарекреаційні;
- г) суперточка-тур.

49. Територія, що поєднує унікальні природні та суспільні ресурси, займає домінуючу висоту і характеризується суттєвою соціально-історичною значимістю подій, що відбувалися, називається:

- а) рекреаційними ресурсами;
- б) культурно-історичними ресурсами;
- в) антропогенними ресурсами;
- г) суперточка-тур.

50. Дзвіниця Успенського собору Києво-Печерської лаври, Маріїнський парк з панорамою Дніпра, Національний історико-культурний заповідник «Кам'янець», Чернеча гора у Каневі, гора Говерла належать до ресурсів, які називаються:

- а) суперточка-тур;
- б) природні унікалі;
- в) ендеміки;
- г) скульптурні пам'ятники.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 4

ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

Мета роботи: ознайомитись зі структурою функціонування індустрії туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати: різні підходи до структури індустрії туризму; підсистеми, структури та компоненти індустрії туризму стосовно споживчо-ресурсної орієнтації;
- уміти: формувати розгалужену мережу закладів і підприємств (туристично-рекреаційну інфраструктуру).

Прилади та обладнання: таблиці «Структура індустрії туризму» (за О.О. Любіцевою), «Склад туристично-рекреаційної інфраструктури».

Завдання

1. Дати визначення понять: інфраструктура, туристична індустрія, туристичний бізнес, рекреаційні ресурси та охарактеризувати їх;
2. Ознайомитися зі структурою індустрії туризму (за О.О. Любіцевою).
3. Скласти таблицю «Структура індустрії туризму» (за О.О. Любіцевою).
4. Ознайомитися зі складом туристично-рекреаційної інфраструктури.
5. Скласти таблицю «Склад туристично-рекреаційної інфраструктури».
6. Ознайомитися з типологічними ознаками національних туристичних ринків (за О.О. Любіцевою).
7. Визначити, до якого типу соціально-економічного розвитку належить Україна.
8. Ознайомитися з типами і підтипами національних туристичних ринків (за О.О. Любіцевою).

Порядок виконання роботи

1. На початку виконання практичної роботи необхідно розглянути такі терміни:

– інфраструктура – це складова економіки, що являє собою сукупність господарювання і специфічних, акумульованих на певній території об'єктів загально економічного призначення, що задовольняють матеріальні, духовні й соціальні потреби людини через надання комплексу послуг з метою створення загальних умов для ефективного процесу суспільного відтворення та нормальної життєдіяльності людини;

– туристична індустрія – це сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелів, туристичних комплексів, кемпінгів, мотелів, пансіонатів, підприємств харчування, транспорту, закладів культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування й перевезення туристів;

– туристичний бізнес виступає єдиною економіко-технологічною системою формування й реалізації туристичного продукту з метою задоволення попиту і туристичних послуг; охоплює чотири основних елементи: виробництво туристичних послуг, комплектування туристичного продукту, реалізацію туристичного продукту або окремої послуги, споживання туристичного продукту (послуги);

– рекреаційні (природні) ресурси – унікальні явища природи, печери, водоспади, скелі, заповідники, гори, річки, моря, лікувальні води, кліматичні та бальнеологічні можливості; об'єкти, що представляють історичне та культурне минуле країни, музеї, пам'ятники, пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями, життям і діяльністю видатних представників науки, техніки, культури, а також унікальні архітектури та етнографічні об'єкти; об'єкти, що демонструють сучасні здобутки країни в промисловості, будівництві, сільському господарстві, науці і культурі, медицині та спорті;

– туристичні ресурси – це сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, що мають комфортні властивості і придатні для створення туристичного продукту;

– індустрія туризму – це міжгалузевий господарський комплекс, який спеціалізується на створенні туристичного продукту, здатного задовольняти специфічні потреби населення в проведенні дозвілля в подорожі завдяки виробництву та реалізації товарів і послуг туристичного призначення.

2. Ознайомлення зі структурою індустрії туризму (за О.О. Любіцевою).

3. Заповнення таблиці «Склад туристично-рекреаційної інфраструктури».

Таблиця 1

Склад туристично-рекреаційної інфраструктури

Група закладів і підприємств туристично-рекреаційної інфраструктури	Підприємства і заклади, які входять до складу груп
Підприємства, які надають послуги щодо розміщення (сектор розміщення)	

Підприємства харчування (сектор харчування)	
Транспортні підприємства (сектор перевезень)	
Туристичні фірми з виробництва та реалізації туристичного продукту (сектор реалізації послуг)	
Рекламно-інформаційні туристичні установи	
Виробничі туристичні підприємства Підприємства торгівлі	
Підприємства дозвілля (сектор дозвілля і розваг)	
Заклади самодіяльного туризму	
Навчальні та науково-проектні туристичні заклади	
Органи управління туризмом	

4. Заповнення таблиці «Склад індустрії туризму» (за О.О. Любіцевою).

Таблиця 2

Структура індустрії туризму (за О.О. Любіцевою)

Підсистеми	Структури	Компоненти

Звітний матеріал

1. Звіт з практичної роботи.
2. Таблиця «Структура індустрії туризму».
3. Таблиця «Склад туристично-рекреаційної інфраструктури».

ПРАКТИЧНА РОБОТА 5

ТУРИСТСЬКИЙ МАРШРУТ ТА ТУРОПЕРЕЙТИНГ

Мета роботи: Ознайомитись із чинниками, що впливають на побудову маршруту, з критеріями вибору напряму туристського маршруту, з методикою вивчення туристських особливостей маршруту.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати: класифікацію маршрутів подорожей за типами, за сезонністю, за тривалістю подорожі, за побудовою траси маршруту;
- уміти: складати туристичний маршрут. Використовувати форми і методи залучення уваги туристів.

Завдання

1. Розробіть туристський маршрут Україною або Європою.

Необхідно розбитися на групи по 5 осіб. Кожній групі потрібно вибрати маршрут довжиною більше 500 км.

Скласти паспорт розроблювального маршруту, що має містити таку інформацію: назва маршруту; мета й завдання маршруту, тип маршруту; довжина маршруту; тривалість маршруту; фактор сезонності; початковий, кінцевий і проміжні пункти маршруту; категорії людей, на які розраховано маршрут; використання транспортних засобів; приблизна вартість маршруту. Розробити інформаційний зміст маршруту (зміст усієї екскурсійної програми).

Складання програми туру.

Організація культурно-дозвільної програми на маршруті. Організація проживання й харчування туристів під час туру. Організація перевізного обслуговування туристів. Туристські формальності й безпека подорожі. Розробка пам'ятки для туристів. Паспортні, митні, візові й фіскальні формальності тощо.

План розробки туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району подорожі (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси тощо).
2. Коротка історична довідка (походження місцевості, найважливіші події, роль у міжнародній історії тощо).
3. Указати сезонність подорожі (цілий рік, сезонний маршрут, кращий час для подорожі).
4. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, сімейна).
5. Указати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).
6. Указати тривалість подорожі (від 1 доби до 6 місяців).
7. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також усі види транспорту, які можуть бути надані

туристові під час туру (авіаційний, залізничний, водний, автомобільний, кінний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дороги, фунікулер, дельтаплан, повітряна куля тощо).

8. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостель, таймшер, флотель, ботель тощо).

9. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги дозвілля. Основною програмою подорожі може бути огляд історичних визначних пам'яток; лікування грязями, водами; навчання іноземних мов; вивчення ремесел, звичаїв; проходження туристського маршруту тощо.

Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галерей; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі тощо; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор тощо.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 6

ТУРИЗМ ЯК ГАЛУЗЬ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Мета роботи: ознайомитись із поняттями глобалізація економіки та визначенням постіндустріального суспільства, галузевою структурою економіки та зайнятістю населення в постіндустріальному суспільстві.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати особливості галузевої структури економіки та зайнятість населення в постіндустріальному суспільстві;
- розуміти попит і пропозиції на туристичні послуги та типологію національних туристичних ринків;
- прогнозувати попит на туристичний продукт залежно від соціо-демографічних особливостей населення.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Якими чинниками обумовлена глобалізація світу?
2. Що представляє собою теорія постіндустріального суспільства?
3. Основні ознаками постіндустріалізму.
4. Які зміни відбуваються в економіці в постіндустріальному суспільстві?
5. Галузева структура економіки та зайнятість населення у постіндустріальному суспільстві.
6. Тенденції у вторинній і третинній сферах економіки в постіндустріальному суспільстві.

7. Вільний час як соціальна передумова розвитку туризму. Поняття вільного часу.
8. Якими показниками визначається якість життя в постіндустріальному суспільстві?
9. Як впливає постіндустріальне суспільство на спосіб життя?
10. Які функції виконує туризм у постіндустріальному суспільстві?
11. Що покладено в основу типології туристичних ринків?
12. Основна типологічна одиниця туристичних ринків.
13. Якими показниками оцінюється характер участі країни в міжнародному туристичному процесі?
14. Типи (А,Б,В, Г) та підтипи (а,б,в) національних туристичних ринків.
15. Соціо-демографічні особливості населення та попит на туристичний продукт.
16. На які сегменти за соціо-демографічними критеріями поділяється туристичний ринок?

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Туристичний потік – це:
 - а) послідовна зміна операцій з розробки маршрутів і обслуговування туристів;
 - б) переміщення людей до туристичної дестинації, перебування там та повернення додому;
 - в) подорожувальники, що мандрують поодинці, сім'ями або групами своєю країною або іншими від 24 год до одного року без здійснення оплачуваної діяльності;
 - г) усі відповіді правильні.
2. Залежно від місця виникнення вирізняють туристичні потоки:
 - а) групові, сімейні;
 - б) національні, міжнародні;
 - в) пішохідні, автомобільні;
 - г) літні, зимові.
3. За видом транспорту туристичні потоки бувають:
 - а) пішохідні, автомобільні, залізничні, морські, річкові тощо;
 - б) лінійні, кільцеві, радіальні, комбіновані;
 - в) періодичні, турбулентні (хаотичні);
 - г) рівномірні, сезонні.
4. Форму туристичного потоку за географічною ознакою визначає:
 - а) країна;
 - б) мета;
 - в) валюта;
 - г) місце зацікавленості.
5. Кільцеві потоки – це різновид туристичного потоку за:
 - а) місцем виникнення;

- б) місцем виникнення;
 - в) місцем організації;
 - г) способом побудови маршруту.
6. Літні, зимові, осінні, весняні потоки – це різновиди туристичних потоків за:
- а) ціною;
 - б) сталістю подорожей;
 - в) сезоном;
 - г) місцем призначення.
7. За ціною туристичні потоки не можуть бути:
- а) турбулентними (хаотичними);
 - б) соціальними;
 - в) комерційними;
 - г) елітарними.
8. За потужністю туристичні потоки ділять на:
- а) центр;
 - б) периферію;
 - в) напівпериферію;
 - г) усі відповіді правильні.
9. До центру належать країни:
- а) Туреччина, Кіпр;
 - б) США, Канада, Японія;
 - в) ПАР, ОАЕ;
 - г) усі відповіді правильні.
10. До країн так званої «тріади» належать:
- а) Нова Зеландія, Австралія, США;
 - б) США, Канада, Японія;
 - в) США, Франція, Іспанія;
 - г) США, Єгипет, Лівія.
11. Найбільшими експортерами туристичних послуг є:
- а) Німеччина, Японія, Великобританія;
 - б) Франція, Італія, Іспанія, США;
 - в) США, Канада, Японія;
 - г) Китай, Японія, США.
12. Найбільшими імпортерами туристичних послуг є:
- а) Гонконг, Мексика, Японія;
 - б) Китай, Японія, США;
 - в) Франція, Італія, Іспанія, США;
 - г) Німеччина, Японія, Великобританія.
13. Скільки туристичних макрорегіонів світу виділяє UNWTO:
- а) шість;
 - б) п'ять;
 - в) десять;
 - г) чотири?

14. Переважання короткотермінових внутрішньорегіональних потоків пояснюється:
- а) сусідством невеликих країн;
 - б) сприятливим кліматом;
 - в) сприятливим обмінним курсом валют;
 - г) розвинутою інфраструктурою.
15. Основний туристичний потік припадає на країни:
- а) півдня та ПАР;
 - б) півночі та ПАР;
 - в) сходу та ОАЕ;
 - г) заходу та ОАЕ.
16. Найбільш динамічно останнім часом розвивається макрорегіон:
- а) Африканський;
 - б) Близькосхідний;
 - в) Азійсько-Тихоокеанський;
 - г) Південно-азійський.
17. Найвища туристична активність спостерігається у:
- а) Європі;
 - б) Америці;
 - в) Африці;
 - г) Південній Азії.
18. За ступенем періодичності туристичні потоки бувають:
- а) тривалі (більше трьох діб), короткотривалі;
 - б) періодичні, турбулентні (хаотичні);
 - в) поодинокі, групові.
 - г) елітарні, комерційні, соціальні.
19. Зароджуються світові туристичні потоки в:
- а) Новій Зеландії, Австралії;
 - б) США, Канаді, Японії;
 - в) країнах так званої «тріади» (США – Франція – Іспанія);
 - г) Ізраїлі, Кіпрі, Туреччині.
20. У різних регіонах світу тривалість подорожей різна, найменша в:
- а) Сінгапурі;
 - б) Австралії;
 - в) США;
 - г) Італії.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 7

ПРИРОДНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ

Мета роботи: Вивчити основні види природних туристичних ресурсів

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати природні туристичні ресурси;
- вміти надавати географічну оцінку природним туристичним ресурсам;
- мати уяву про ресурси природно-заповідного фонду, їх географію і туристичну привабливість.

Основні питання теми

1. Географічна оцінка кліматичних ресурсів.
2. Географічна оцінка водних туристичних ресурсів.
3. Географічна оцінка бальнеологічних ресурсів.
4. Географічна оцінка біотичних туристичних ресурсів.
5. Географічна оцінка орографічних ресурсів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Ресурси природно-заповідного фонду.
2. Географія природних біосферних заповідників, національних природних парків.
3. Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів: парки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії.
4. Мисливські угіддя. Мисливська фауна. Ландшафтні та орографічні туристичні ресурси.
5. Пейзажна естетика, живописність і різнохарактерність ландшафту.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Стан природно-заповідного фонду України.
2. Стан природно-заповідного фонду Миколаївської області.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Що називається кліматом?
2. Які кліматичні фактори ви знаєте?
3. Як клімат впливає на туристичні потоки?
4. Які основні фактори біоклімату?
5. Які оптимальні температури характерні гірськолижному, літнім видам туризму та пляжно-купальному?
6. Чим характерна атмосферна циркуляція?
7. Як вітровий режим впливає на туристичні потоки?
8. У чому проявляється вплив вологості?
9. Які грязелікувальні курорти є в Україні?
10. Які важливі параметри пляжно-купального сезону?

11. Яка головна умова яхтингу?
12. Що важливо для рафтингу?
13. Які умови необхідні для проведення каякінгу?
14. Як називається занурення в незвідані безодні моря?
15. Де найкращі умови для дайвінгу у світовому масштабі?
16. Де найбільш популярний круїзний туризм?
17. Яку назву має різновид парусного спорту?
18. Які вимоги до віндсерфінгу?
19. Які ресурси належать до орографічних?
20. Які характеристики впливають на інтенсивність рекреаційного використання орографічних ресурсів?
21. На які три групи діляться гірськолижні траси?
22. Дайте характеристику гірськолижних трас?
23. Які параметри важливі для гірськолижного туризму ?
24. Які параметри важливі пішому туризму ?
25. Які умови необхідні для скелелазіння, льодолазіння ?
26. Що важливо для спелеологічного туризму?
27. Що важливо для рекреаційного та пізнавального туризму?
28. Які ресурси належать до біотичних ?
29. Які параметри важливі для біотичних ресурсів ?
30. Як правильно називається вид туризму: б'ординг, бердвотчинг?

Форми контролю

1. Тестове опитування.
2. Усне індивідуальне та фронтальне опитування.

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. До кліматоутворювальних факторів належать:
 - а) режим опадів, атмосферний тиск;
 - б) вітер, температурний режим;
 - в) сонячна радіація, циркуляція атмосфери, океану;
 - г) вологість повітря, температура ґрунту.
2. Клімат впливає на потужність і сезонність туристичних потоків, стає природним регулятором цінової політики:
 - а) у 30 % випадків;
 - б) частково;
 - в) ні;
 - г) так.
3. До основних факторів біоклімату належать:
 - а) сонячна радіація, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня;
 - б) режим опадів, атмосферний тиск, сонячна радіація;
 - в) вітер, температурний режим, циркуляція атмосфери;
 - г) вологість повітря, температура ґрунту, підстильна поверхня.
4. Серед природних ресурсів клімату належить особливе місце, тому що:

- а) клімат визначає просторову організацію туризму;
 - б) має оздоровчий вплив;
 - в) характеризує комфортність перебування;
 - г) усі відповіді правильні.
5. Різка зміна температури повітря й опади характерні:
- а) атмосферному фронту;
 - б) циклону;
 - в) антициклону;
 - г) циклону та антициклону.
6. Людина реагує на зміну атмосферного тиску, коли перепад становить:
- а) 5 мб;
 - б) 10 мб;
 - в) 15 мб;
 - г) 20 мб.
7. Людина реагує на зміну температури повітря, коли перепад на добу становить:
- а) 10 0 С;
 - б) 6 0 С;
 - в) 2 0 С;
 - г) 5 0 С.
8. Комфортними для відпочинку вважаються параметри, коли циклонів менше:
- а) 15 % на рік;
 - б) 25 % на рік;
 - в) 38 % на рік;
 - г) 50 % на рік.
9. Більшість районів України за режимом атмосферної циркуляції належить до зони:
- а) стійкого клімату у всі пори року;
 - б) стійкого клімату влітку, восени і весною, мінливого взимку;
 - в) стійкого клімату взимку, мінливого в інші пори року;
 - г) стійкого клімату влітку та мінливого в інші пори року.
10. Оптимальною для розвитку туризму є відносна вологість:
- а) 50 – 60 %;
 - б) 30 %;
 - в) 80 %;
 - г) усі відповіді правильні.
11. Для гірськолижного туризму важливим є:
- а) висота снігового покриву;
 - б) сонячні дні;
 - в) наявність вітру;
 - г) безморозний період.
12. До мінеральних вод належать води з мінералізацією:
- а) більше 10 г/л;

- б) 2 г/л;
 - в) 2–10 г/л;
 - г) 5–19 г/л.
13. Лікувально-столовими є води з мінералізацією:
- а) більше 10 г/л;
 - б) 2 г/л;
 - в) 2–5 г/л;
 - г) 5–19 г/л.
14. Термальними є води, температура яких:
- а) менше 20 0 С.
 - б) 21–36 0 С.
 - в) більше 50 0 С.
 - г) 37–42 0 С.
15. Найбільш популярний туризм у світі є:
- а) рафтинг;
 - б) пляжно-купальний;
 - в) яхтинг;
 - г) дайвінг.
16. Головною умовою розвитку яхтингу є:
- а) наявність піщаного пляжу;
 - б) швидкість течії;
 - в) наявність акваторії більш ніж 400 га;
 - г) наявність перешкод.
17. Віндсерфінг – це різновид:
- а) парусного спорту;
 - б) занурення в незвідані безодні моря;
 - в) гребний слалом і родео;
 - г) морські та річкові круїзи.
18. Температура води є важливим параметром для розвитку туризму:
- а) круїзного;
 - б) пляжно-купального;
 - в) яхтингу;
 - г) рафтингу.
19. Крутизна схилів є важливим параметром оцінки рельєфу для:
- а) гірськолижного;
 - б) пішохідного;
 - в) скелелазіння та даун-хіллу;
 - г) усі відповіді правильні.
20. Вплив клімату на організм людини має назву:
- а) адаптація;
 - б) інсоляція;
 - в) радіація;
 - г) рекреація.
21. Бьордінг, бердвотчинг – це спостереження за:

- а) раками;
- б) птахами;
- в) тваринами;
- г) природою.

22. До біотичних ресурсів належать:

- а) фауна мисливських господарств;
- б) ботанічні сади та зоопарки;
- в) рекреаційні ліси;
- г) усі відповіді правильні.

23. Параметром для оздоровчого ефекту є крутизна схилів:

- а) 5–10 0 ;
- б) 0–10 0 ;
- в) 0–5 0 ;
- г) 0–10 0 .

24. Ресурси, для яких є важливими фітонцидна активність і іонізація повітря, називаються:

- а) кліматичні;
- б) водні;
- в) біотичні;
- г) орографічні.

25. Води, які використовують для ванн, мають мінералізацію більше ніж:

- а) 5 г/л;
- б) 3 г/л;
- в) 2 г/л;
- г) 10 г/л.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 8-9

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ РЕСУРСИ ТУРИЗМУ

Мета роботи: Вивчити основні види культурно-історичних туристичних ресурсів.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити культурно-історичні ресурси;
- вміти надавати географічну оцінку археологічних ресурсів;
- сформулювати уявлення про етнічні, етнографічні ресурси, подієві ресурси.

Основні питання теми

1. Головні параметри оцінки культурно-історичних ресурсів.
2. Етнічні та етнографічні ресурси.
3. Подієві ресурси.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самостійного вивчення

1. Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів.

2. Пам'ятки історії та культури. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські комплекси як ресурси туризму.
3. Історичні міста. Монументальне мистецтво. Техногенні туристичні ресурси.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Сучасні культурно-історичні ресурси.
2. Географія найбільш атрактивних видів культурно-історичних ресурсів.

Контрольні запитання до лекційного матеріалу

1. Що належить до історико-культурних ресурсів?
2. Що належить до головних параметрів оцінки культурно-історичних ресурсів?
3. Назвіть пам'ятки археології, що належать до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
4. Чим представлені пам'ятки історії та культури?
5. Назвіть культові споруди.
6. Що являють собою монастир і лавра?
7. Назвіть найбільш відомі цвинтарі-кладовища та меморіали.
8. Чим представлена військова архітектура?
9. Які країни є лідерами використання промислових споруд?
10. Назвіть пам'ятники архітектури різних архітектурних стилів.
11. Назвіть найвідоміші замки України.
12. Назвіть найвідоміші пам'ятники сучасної архітектури.
13. Перелічіть найбільш відомі спортивні споруди.
14. Яку назву мають музеї під відкритим небом?
15. Що належить до пам'ятників народної архітектури?
16. Як розвивається етнофестивальний туризм в Україні?
17. Дайте характеристику подієвого туризму.
18. Які події належать до природних?
19. Охарактеризуйте цікаву подію сирінгарій.

Форми контролю

1. Тестове опитування.
2. Усне індивідуальне та фронтальне опитування.

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Відповідно до бальної шкали оцінок території первісного заселення мають:
 - а) 1 бал;
 - б) 2 бали;
 - в) 3 бали;
 - г) 5 балів.
2. Вищу оцінку в 5 балів мають археологічні об'єкти:
 - а) території первісного заселення;
 - б) стоянки, поселення;
 - в) кургани – місця поховання;

- г) складні городища з лініями оборони.
3. До головних параметрів оцінки культурно-історичних ресурсів належать:
- місце у світовій або вітчизняній культурі;
 - необхідність і достатність часу для огляду;
 - надійність і ємність ресурсів;
 - усі відповіді правильні.
4. Які з наведених пам'яток археології належать до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО:
- Троя, Сфінкс, Помпеї, Теракотова армія, Велика китайська стіна;
 - Троя, Сфінкс, Помпеї, Теракотова армія, первісні букові ліси Карпат;
 - Троя, Сфінкс, Помпеї, Теракотова армія, Персиполь;
 - Троя, Сфінкс, Помпеї, Теракотова армія, Софійський собор?
5. Теракотова армія – це:
- легендарна гвардія повнорозмірних глиняних воїнів, коней, колісниць;
 - різнокольорова армія;
 - потойбічні ангели-воїни;
 - легендарна гвардія повнорозмірних золотих воїнів, коней, колісниць.
6. Культова споруда собор – це:
- молитовний дім мусульман;
 - велика за розміром церква, може бути з декількома вівтарями;
 - юдейський молитовний будинок;
 - польська назва церкви.
7. Культова споруда каплиця – це:
- індуїстська споруда культового призначення;
 - буддистська споруда;
 - храм без вівтаря;
 - молитовний дім прихильників ісламського віровчення.
8. Культова споруда синагога – це:
- велика за розміром церква, може бути з декількома вівтарями;
 - юдейський молитовний будинок;
 - молитовний дім мусульман;
 - юдейський молитовний будинок, де юдеї вивчають Святе Письмо та моляться Богові.
9. Найвищу оцінку – 5 балів мають сакральні споруди:
- комплекси культових стильових споруд;
 - фрагменти культових споруд;
 - окремі культові різностильові споруди;
 - окремі культові стильові споруди.
10. Лідерами використання промислових споруд для розвитку туризму є:
- Німеччина, Франція;
 - США та Великобританія;
 - Ізраїль, Кіпр;
 - Туреччина, Іспанія.
11. У подорожах туристи можуть відчути себе шукачами золота в:

- а) Італії, Іспанії;
- б) Китаї, Японії;
- в) США, Новій Зеландії;
- г) ПАР, ОАЕ.

12. У подорожах туристи можуть відчути себе шукачами срібла в штаті:

- а) Каліфорнія;
- б) Філадельфія;
- в) Юта;
- г) Арізона.

13. У подорожах туристи можуть відчути себе шукачами алмазів у:

- а) Каліфорнії, США;
- б) Намібії, Африці;
- в) Парижі, Франції;
- г) Дубаї, ОАЕ.

14. Найвища споруда – Бурдж-Халіфа – хмарочос висотою 828 м знаходиться в:

- а) Китаї;
- б) Дубаї, ОАЕ;
- в) Японії;
- г) Барселоні.

15. Найбільший у світі стадіон збудовано у:

- а) Києві, Україна;
- б) Барселоні, Іспанія;
- в) Пхеньяні, КНДР;
- г) Харкові, Україна.

16. Найбільший пам'ятник монументального мистецтва – це:

- а) статуя Будди, Китай;
- б) Жовті імператори, Китай;
- в) статуя Будди, Японія;
- г) монумент «Батьківщина-мати», Київ.

17. Подієвий туризм є новим напрямом, який поєднує в собі:

- а) традиційний відпочинок і участь у цікавих заходах;
- б) культурно-пізнавальні тури, що організуються для відвідин національних, міжнародних ярмарок, виставок, спортивних змагань;
- в) відвідування місцевими мешканцями сільської місцевості для ознайомлення з діалектом, фольклором, побутом, культурою, мовою тощо;
- г) всі відповіді правильні.

18. Сучасний етнічний туризм ділиться на:

- а) військовий, соціальний;
- б) історичний, культурний;
- в) мальовничий, природний;
- г) внутрішній, зовнішній.

19. Найдовший міст знаходиться в:

- а) Японії;

- б) Китаї;
- в) Франції;
- г) США.

20. Найвищий міст знаходиться в:

- а) Китаї;
- б) США;
- в) Європі;
- г) Африці.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 10-11

ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ

Мета роботи: вивчити географію рекреаційних та лікувально-оздоровчих видів туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати класифікацію рекреаційної діяльності;
- вміти надавати географічну характеристику лікувально-оздоровчому туризму;
- мати уяву про особливості санаторно-курортного туризму;
- знати типологію курортів.

Основні питання теми

1. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму.
2. Класифікація рекреаційної діяльності.
3. Стисла історія розвитку рекреаційного туризму.
4. Рекреаційна інфраструктура .

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самостійного вивчення

1. Типологія курортів.
2. Географічна характеристика гольф-туризму.
3. Географічна характеристика окремих видів активного туризму (серфінг, альпінізм, каньонінг тощо).
4. Географічна характеристика розважального туризму.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Географія розвитку spa-курортів.
2. Розвиток профілактичного туризму у світі.

Контрольні запитання до лекційного матеріалу

1. Яка мета лікувально-оздоровчого туризму?
2. Де розміщені основні райони лікувально-оздоровчого туризму?
3. На які види поділяється лікувально-оздоровчий туризм?
4. За якими ознаками класифікуються курорти?

5. Яку іншу назву має профілактичний туризм?
6. Як називається курорт, в якому лікують водою для зовнішнього і внутрішнього використання?
7. Як називається курорти, на яких лікують мінеральною водою та лікувальними грязями?
8. Дайте характеристику кліматокумисолікувальному туризму.
9. Дайте характеристику таласотерапії.
10. Наведіть приклади перспективного вітчизняного spa-курорту.
11. Що включає гідротерапія?
12. Які нові напрями лікування запроваджують в Україні

Форми контролю

1. Тестове опитування.
2. Усне індивідуальне та фронтальне опитування.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 12

ГЕОГРАФІЯ КУПАЛЬНО - ПЛЯЖНОГО РОЗВАЖАЛЬНОГО, КРУЇЗНОГО ТА ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ

Мета роботи: вивчити географію спеціальних видів туризму: купально-пляжного, розважального, круїзного та гірськолижного.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити географію спеціальних видів туризму;
- вміти надавати географічну характеристику купально-пляжному, лікувально-оздоровчому, круїзному, гірськолижному туризму;
- мати уяву про окремі види активного туризму;
- знати типологію курортів.

Основні питання теми

1. Географічна характеристика купально-пляжного туризму.
2. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму.
3. Географічна характеристика круїзного туризму.
4. Географічна характеристика гірськолижного туризму.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Типологія курортів.
2. Географічна характеристика гольф-туризму.
3. Географічна характеристика окремих видів активного туризму (серфінг, альпінізм, каньонінг тощо).
4. Географічна характеристика розважального туризму.

Огляд періодичної літератури за темами:

1. Географія розвитку гольф-туризму.

2. Розвиток круїзного туризму у світі.

Контрольні запитання до лекційного матеріалу

1. Який туризм найбільш розповсюджений серед рекреаційних видів туризму?
2. Яка головна умова купально-пляжного сезону?
3. Які умови є другорядними для організації купально-пляжного сезону?
4. Які моря і країни є найсприятливішими для розвитку купально-пляжного сезону?
5. На яких озерах розвивається купально-пляжний туризм?
1. Який туризм найбільш розповсюджений серед рекреаційних видів туризму?
2. Яка головна умова купально-пляжного сезону?
3. Які умови є другорядними для організації купально-пляжного сезону?
4. Які моря і країни є найсприятливішими для розвитку купально- пляжного сезону?
5. На яких озерах розвивається купально-пляжний туризм?
6. Яка мета лікувально-оздоровчого туризму?
7. Де розміщені основні райони лікувально-оздоровчого туризму?
8. На які види поділяється лікувально-оздоровчий туризм?
9. За якими ознаками класифікуються курорти?
10. Яку іншу назву має профілактичний туризм?
11. Як називається курорт, в якому лікують водою для зовнішнього і внутрішнього використання?
12. Як називається курорти, на яких лікують мінеральною водою та лікувальними грязями?
13. Дайте характеристику кліматокумисолікувальному туризму.
14. Дайте характеристику таласотерапії.
15. Наведіть приклади перспективного вітчизняного spa-курорту.
16. Що включає гідротерапія?
17. Які нові напрями лікування запроваджують в Україні?
18. Що являє собою круїз?
19. Які п'ять базових типів туризму виділяє Міжнародна асоціація круїзних компаній (CLIA)?
20. Чим відрізняються між собою різні типи туризму?
21. Яким буває круїз за принципом організації?
22. Які основні морські круїзні регіони виділяють за географією круїзного обслуговування?
23. Як розвинутий круїзний ринок в Україні?
24. Які гірськолижні райони виділяють за зонами тяжіння?
25. Назвіть різновиди лижного туризму.
26. Які гірські території найбільш популярні для гірськолижного туризму ?

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Найбільш розповсюдженим серед рекреаційних видів туризму є:
 - а) купально-пляжний;
 - б) гірськолижний;
 - в) пішохідний;
 - г) дайвінг.
2. Найкрасивішим є пляж Pink Sands Beach (Багамські острови) з:
 - а) кораловим рифом;
 - б) рожевим піском;
 - в) чистим берегом;
 - г) привабливим узбережжям.
3. Найдовший пляж – Cox's Bazar (Бангладеш) простягається на:
 - а) 50 км;
 - б) 100 км;
 - в) 120 км;
 - г) 150 км.
4. Купально-пляжний туризм розвивається краще на узбережжях:
 - а) океанічних;
 - б) морських;
 - в) річкових;
 - г) озерних.
5. Лікувально-оздоровчий туризм поділяється на:
 - а) грязьовий;
 - б) кліматичний;
 - в) бальнеологічний;
 - г) лікувальний і профілактичний (велнес-туризм).
6. Курорт, на якому лікують водою для внутрішнього і зовнішнього застосування, називається:
 - а) бальнеологічний;
 - б) бальнеокліматичний;
 - в) бальнеогрязьовий;
 - г) усі відповіді правильні.
7. Таласотерапія – це лікування:
 - а) морем;
 - б) грязями;
 - в) піском;
 - г) озокеритом.
8. За класифікацією Міжнародної асоціації круїзних компаній (CLIA) виділяють базові типи круїзів:
 - а) сучасні або класичні;
 - б) круїзи преміум та люкс-класу;
 - в) ексклюзивні та особливі;
 - г) усі відповіді правильні.

9. Між собою типи круїзів відрізняються:
- а) рівнем сервісу;
 - б) круїзною програмою;
 - в) ціною;
 - г) тривалістю подорожі.
10. Класичні круїзи пропонують:
- а) розкішний відпочинок;
 - б) підвищений рівень комфортності та обслуговування;
 - в) баланс ціни та якості обслуговування;
 - г) обслуговування VIP-персон.
11. Лідером гірськолижного туризму є:
- А. Європа;
 - Б. Африка;
 - В. Австралія;
 - Г. Азія.
12. Різновидом лижного туризму на сьогодні став гелі-скіїнг - це:
- а) спуск на санях;
 - б) стрибки лижників з вертольота;
 - в) лижні перегони;
 - г) стрибки з трампліна.
13. Проблемою у розвитку гірськолижного туризму є:
- а) безперспективність;
 - б) екзотичність;
 - в) унікальність;
 - г) сезонність.
14. Перевага круїзного обслуговування належить круїзному регіону:
- а) Скандинавському;
 - б) Середземноморському;
 - в) Карибському;
 - г) Західноафриканському.
15. Апітерапія – це медичне використання:
- а) солі;
 - б) грязей;
 - в) молочних продуктів;
 - г) бджолиних продуктів.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 13

ГЕОГРАФІЯ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТА ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ

Мета роботи: Вивчити географію культурно-пізнавального та подієвого туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити географію культурно-пізнавального та подієвого туризму;
- вміти надавати географічну характеристику культурно-пізнавальному та подієвому туризму;
- аналізувати умови для розвитку культурно-пізнавального та подієвого туризму;
- мати уяву про етнографічний туризм;
- знати основні центри культурно-пізнавального та подієвого туризму у світі.

Основні питання теми

1. Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму.
2. Географія етнографічного туризму.
3. Географічна характеристика подієвого туризму.
4. Класифікація подієвого туризму.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Географія турів, центрів та регіонів подієвого туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні, світі.
2. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму.

Огляд періодичної літератури за темами:

1. Перспективи розвитку етнотуризму в Україні.
2. Перспективи розвитку подієвого туризму.

Контрольні запитання до лекційного матеріалу:

1. З якою метою здійснюється культурно-пізнавальний туризм ?
2. Які об'єкти відносяться до культурно-пізнавального туризму ?
3. Назвіть лідерів за кількістю об'єктів Всесвітньої культурної спадщини ?
4. Дайте характеристику етнографічного туризму ?
5. Що належить до ресурсів етнічного туризму в Україні ?
6. Які фестивальні тури найбільш популярні в Україні ?
7. Чим характеризується аборигенний туризм ?
8. Охарактеризуйте класифікацію подієвих ресурсів.
9. Які види туризму належать до громадських видів ?
10. Які види туризму належать до мистецьких ?
11. Які види туризму належать до спортивних ?
12. Які види туризму належать до культурно-історичних ?
13. Які види туризму належать до економічних і політичних ?

14. Які види туризму належать до релігійних ?

Форми контролю

1. Тестове опитування.
2. Усне індивідуальне та фронтальне опитування.

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. Культурно-пізнавальний туризм має ще одну назву:

- а) екскурсійний;
- б) історичний;
- в) екологічний;
- г) техногенний.

2. На території якої області розташований Замок Паланок:

- а) Волинської;
- б) Ровенської;
- в) Львівської;
- г) Закарпатської?

3. На території якої області розташований Замок Золочевський:

- а) Харківської;
- б) Ровенської;
- в) Львівської;
- г) Закарпатської?

4. Як називалася фортеця на території Черкаської області, де розташовувалася резиденція Богдана Хмельницького:

- а) Хмельницька;
- б) Чигиринська;
- в) Хотинська;
- г) Одеська?

5. Серед палаців кращими визнано:

- а) Маріїнський палац;
- б) Королівський палац Абомей;
- в) Імператорський палац Шеньян;
- г) Палац Кирила Розумовського.

6. Митрополичий палац розташований у:

- а) Чернівцях;
- б) Батурині;
- в) Судаку;
- г) Ялті.

7. Який палац розташований у Києві:

- а) Ханський;
- б) Маріїнський;
- в) Качанівський;
- г) Кирила Розумовського?

8. Лідером за кількістю об'єктів Всесвітньої культурної спадщини є:

- а) Китай, Японія;

- б) Туреччина, Кіпр;
 - в) Італія, Іспанія;
 - г) Великобританія, США.
9. Скарбниця мистецтва Лувр розташована в:
- а) Празі;
 - б) Пекіні;
 - в) Лондоні;
 - г) Парижі.
10. Музей Прадо розміщений у:
- а) Мадриді;
 - б) Берліні;
 - в) Данії;
 - г) Флоренції.
11. Етнічний туризм із залученням представників корінного населення називається:
- а) етнографічний;
 - б) аборигенний;
 - в) місцевий;
 - г) культурно-історичний.
12. Перший етнографічний музей просто неба було створено у:
- а) Швеції;
 - б) Швейцарії;
 - в) Австрії;
 - г) Україні.
13. Півний фестиваль Октоберфест традиційно проходить в:
- а) Іспанії;
 - б) Франції;
 - в) Німеччині;
 - г) Італії.
14. Свято молодого вина Божоле Нуво (Франція), фестиваль морепродуктів на о. Гров (Іспанія), «свято меду» (Мукачеве, Закарпаття), фестиваль глінтвейну (Прикарпаття) мають спільну ознаку – це фестивалі:
- а) театральні;
 - б) мистецькі;
 - в) музичні;
 - г) гастрономічні.
15. Конкурс «Євробачення», фестиваль джазу в Монтре (Швейцарія), «Слов'янський базар» (Білорусь), «Нова хвиля» (Латвія), «Таврійські ігри» (Україна) мають спільну ознаку – це фестивалі:
- а) мистецькі;
 - б) кінофестивалі;
 - в) фольклорні;
 - г) культурно-історичні.

16. Літні та зимові Олімпійські ігри, чемпіонати світу і Європи з футболу й інших видів спорту, спартакіади належать до ресурсів:

- а) перегонів;
- б) спортивних змагань;
- в) національних свят;
- г) театралізованих шоу.

17. До яких видів ресурсів належать аукціони Сотбі'с, Крісті'с (твори мистецтва, антикваріат, Велика Британія), NAFA (хутра, Канада), FFS (хутра Фінляндія), Flora Holand (квіти, Нідерланди):

- а) релігійних;
- б) ярмарок і виставок;
- в) економічних і політичних;
- г) показів мод?

18. Всесвітній економічний форум у Давосі (Швейцарія), Генеральна асамблея ООН, зустрічі світових лідерів належать до видів ресурсів:

- а) виставки;
- б) авіаційні Салони;
- в) релігійні свята;
- г) політичні та економічні форуми.

19. Сходження Благодатного вогню у переддень Воскресіння Христового (Єрусалим) належить до видів ресурсів:

- а) культурно-історичних;
- б) економічних;
- в) політичних;
- г) релігійних.

20. Карнавали в Новому Орлеані (США), в Ріо-де-Жанейро (Бразилія), в Мацатлані (Мексика), Венеціанський карнавал (Італія) належать до видів ресурсів:

- а) релігійних;
- б) фольклорних;
- в) культурно-історичних;
- г) спортивних.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 14-15

ГЕОГРАФІЯ ІННОВАЦІЙНОГО, МІСЬКОГО, СІЛЬСЬКОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Мета роботи: Вивчити географію міського, сільського, екологічного туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

– вивчити моделі організації міського, сільського, екологічного туризму;

- вміти надавати географічну характеристику регіонів та країн розвитку сільського туризму у Україні та світі;
- вміти аналізувати умови, підходи, ознаки, принципи визначення функцій екологічного туризму;
- знати географію центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні та світі.

Основні питання теми

1. Географічна характеристика міського туризму.
2. Моделі організації сільського туризму.
3. Географія регіонів та країн розвитку сільського туризму в Україні та світі.
4. Туризм у мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації.
5. Підходи, принципи визначення функцій екологічного туризму.
6. Ознаки екологічного туризму.
7. Види екологічного туризму.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму в Україні, Європейському туристичному регіоні та світі.
2. Національні парки.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Перспективи розвитку міського туризму в Україні.
2. Перспективи розвитку сільського туризму в Україні.
3. Перспективи розвитку екотуризму в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Як характеризується міський туризм Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO)?
2. Які види міських туристичних центрів залежать від туристичної спеціалізації?
3. На які групи ділять міста – центри пізнавального туризму?
4. Охарактеризуйте індустріальний туризм.
5. Які ознаки мегаполісів?
6. Як впливає глобалізація та регіоналізація на туризм?
7. Наведіть приклади мегаполісів.
8. Що являє собою сільський (зелений) туризм?
9. Охарактеризуйте агротуризм.
10. Дайте характеристику соціального напрямку в зеленому туризмі.
11. Які переваги сільського (зеленого) туризму?
12. Як характеризують екологічний туризм різні міжнародні організації?
13. Які три основні принципи покладено в основі розвитку екологічного туризму?
14. Які відрізняють дві моделі туризму?
15. Охарактеризуйте західноєвропейську та австралійську моделі екотуризму.
16. Які існують підходи для визначення сутності екотуризму?

17. У чому сутність соціального підходу ?
18. Як називається підхід, який ґрунтується на взаємодії природи і людини?
19. Що передбачає територіальний підхід?
20. Чим визначається правовий підхід?
21. Якими принципами визначається багатогранність екологічного туризму?
22. Які провідні функції екологічного туризму?
23. Охарактеризуйте реабілітаційний туризм.
24. Які вихідні ознаки трактування екологічного туризму?
25. Які ознаки екологічного туризму?
26. Назвіть три основні компоненти екотуризму.
27. Які особливості відрізняють екотуризм від масового?
28. Назвіть види екологічного туризму.
29. Охарактеризуйте науковий туризм.
30. Дайте характеристику турам історії природи.
31. Охарактеризуйте пригодницький туризм.
32. Як класифікуються об'єкти відвідування в рамках екотуризму?
33. Назвіть приклади найкращих місць для екотуризму в Україні.
34. Що являють собою національні парки ?
35. Якими ознаками характеризуються національні парки ?
36. Дайте характеристику національних парків, які належать до Світової спадщини ЮНЕСКО.
37. Охарактеризуйте національні парки та заповідники, які є музеями та лабораторіями живої природи.
38. Дайте характеристику національних парків і заповідників України.

Форми контролю

1. Тестове опитування.
2. Усне індивідуальне та фронтальне опитування.

ТЕСТИ

Оберіть правильні варіанти відповідей:

1. До рейтингу TOP-20 занесено міста світу, які найбільше відвідували туристи. Це:
 - а) Нью-Йорк, Оксфорд;
 - б) Бангкок, Таїланд;
 - в) Лондон, Великобританія;
 - г) Венеція, Болонья.
2. Малими містами – центрами пізнавального туризму з історичною спадщиною є:
 - а) Ніцца, Франція;
 - б) Карлови Вари, Болгарія;
 - в) Венеція, Болонья, Італія;
 - г) Нью-Йорк, Оксфорд, США.
3. Великими містами з історичною спадщиною і об'єктами мистецтва є:

- а) Афіни;
 - б) Барселона;
 - в) Святогірськ;
 - г) Почаїв.
4. Міста – центри пізнавального туризму, мегаполіси:
- а) Нью-Йорк, Лондон;
 - б) Баварія, Дрезден;
 - в) Київ, Харків;
 - г) Париж, Рим.
5. Міста – центри релігійного туризму:
- а) Почаїв;
 - б) Святогірськ;
 - в) Київ;
 - г) Одеса.
6. Столицею гумору вважають:
- а) Тернопіль;
 - б) Харків;
 - в) Львів;
 - г) Одесу.
7. Індустріальний туризм є одним з різновидів туризму:
- а) пізнавального;
 - б) сільського;
 - в) міського;
 - г) екологічного.
8. Різновид молодого туризму, який зацікавлює людей схильних до авантюризму, з особливими естетичними смаками, – це туризм:
- а) міський;
 - б) індустріальний;
 - в) екологічний;
 - г) гірськолижний.
9. До переваг сільського зеленого туризму належать:
- а) чисте повітря, оздоровлення;
 - б) екологічно чисті продукти, знайомство з флорою і фауною;
 - в) сезонність;
 - г) антропогенний вплив на природу.
10. До недоліків сільського зеленого туризму належать:
- а) сезонність;
 - б) антропогенний вплив на природу;
 - в) екологічно чисті продукти.
 - г) висока ціна на відпочинок.
11. Екологічний туризм – це:
- а) туризм, що включає всі форми природного туризму, за яких основною мотивацією туристів є спостереження та залучення до охорони природи;
 - б) природний туризм, що сприяє охороні природи;

в) туризм місцями дикої природи, який поєднується з турботою про збереження довкілля і сприяє добробуту місцевого населення;

г) усі відповіді правильні.

12. Екотуризм містить обов'язковий компонент:

а) дотримання природоохоронних вимог;

б) пізнання природи, збереження екосистеми;

в) повага інтересів місцевого населення;

г) дослідницькі цілі туристичних поїздок.

13. Розрізняють дві моделі екотуризму:

а) західноєвропейську та австралійську;

б) східноєвропейську та азійську;

в) західноєвропейську та американську;

г) східноазійську та австралійську.

14. Для визначення сутності екотуризму визначено такі підходи:

а) елітний, територіальний, екологічний, правовий, техногенний;

б) соціальний, територіальний, екологічний, правовий і управлінський;

в) індустріальний, територіальний, екологічний, правовий, управлінський;

г) соціальний, територіальний, екологічний, правовий, маркетинговий.

15. Підхід, що передбачає виконання екотуризмом соціальних функцій, головною з яких є задоволення потреб туристів, називається:

а) правовим;

б) економічним;

в) маркетинговим;

г) соціальним.

16. Підхід, що передбачає локалізацію екологічного туризму, оскільки більшість ландшафтів є природоохоронними і треба розвивати екологічний туризм на них, називається:

а) культурно-історичним;

б) правовим;

в) територіальним;

г) соціальним.

17. Екологічний підхід ґрунтується на:

а) локалізації екологічного туризму;

б) взаємодії природи та людини;

в) наявності правової бази;

г) виконанні соціальних функцій.

18. Місто Севілья асоціюється з:

а) Андерсеном;

б) Петром I;

в) Штраусом;

г) Дон-Жуаном.

19. Місто Відень асоціюється з:

а) Андерсеном;

б) Петром I;

в) Штраусом;

г) Дон Жуаном.

20. Місто, завдяки якому був відомий Шекспір:

а) Севілья;

б) Венеція;

в) Верона;

г) Відень.

21. Ознака мегаполісів:

а) великий обсяг туристичних потоків;

б) широка географічна структура потоків;

в) поліфункціональність;

г) усі відповіді правильні.

22. Різновид туризму з метою отримання освіти за кордоном називається:

а) пізнавальним;

б) науковим;

в) лікувальним;

г) оздоровчим.

23. Такі види туризму, як альпінізм, скелелазіння, льодолазіння, спелеотуризм, гірський і пішохідний туризм, водний, лижний і гірськолижний туризм, каньйонінг, кінний туризм, маунтбайк, дайвінг, парапланеризм належать до туризму:

а) пригодницького;

б) екологічного;

в) індустріального;

г) реабілітаційного.

24. Що не є компонентом екотурів:

а) пізнання природи;

б) збереження екосистем;

в) повага до місцевих жителів;

г) збагачення туроператорів?

25. Болгарське місто гумору:

а) Софія;

б) Габрово;

в) Одеса;

г) Пампорово.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 16

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТУРИСТИЧНИЙ МАКРОРЕГІОН

Мета роботи: вивчити характеристику Європейського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Європи та країн Східного Середземномор'я.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- знати структуру Європейського туристичного регіону;
- вміти надавати географічну характеристику регіонів та країн розвитку туризму в Європі;
- вміти аналізувати умови, підходи, ознаки, принципи визначення функцій екологічного туризму;
- знати географію центрів та регіонів розвитку туризму в Європейському туристичному регіоні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Охарактеризуйте сутність і задачі рекреаційного районування.
2. Яка різниця між умовами і факторами рекреаційного районування?
3. Перелічте основні фактори рекреаційного районування.
4. Назвіть основні ознаки рекреаційних районів.
5. Які таксонометричні одиниці рекреаційного районування Вам відомі? Поясніть чому при світовому рекреаційному районуванні головною одиницею виступає держава.
6. На які рекреаційно – туристичні регіони і субрегіони поділяється територія світу за районуванням UNWTO?
7. Охарактеризуйте основні тенденції і перспективи розвитку світових рекреаційних потоків.
8. Які субрегіони Європейського туристичного регіону є найбільш розвиненими?
9. Якими чинниками обумовлений значний обсяг туристичних потоків до Європейського туристичного регіону?
10. Які перспективи розвитку туризму у Європейському регіоні?
11. Головні осередки природних туристичних ресурсів Іспанії.
12. Дайте визначення “подієвому ” туризму та поїздкам до моря в Іспанії.
13. Туристичні ресурси Португалії.
14. Надайте оцінку туристичного потенціалу країни: Греції.
15. Індустрія туризму Туреччини.
16. Тематичні рекреаційні парки Європи та за їхніми межами.
17. Наведіть приклади винних/кулінарних турів у Європу.
18. Визначте туристичні центри та туристичні об'єкти, що їм відповідають на ринку купально-пляжного туризму Франції.
19. Надайте оцінку туристичного потенціалу країни: Італія

Завдання 1. Намалюйте на контурній карті основні туристські потоки в Європі.

Завдання 2. Користуючись даними табл. 1, визначте 3 країни-лідери за кількістю туристичних прибуттів, доходів від туризму. Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 1

Основні туристичні напрямки	Кількість туристичних прибуттів, млн	Доля від загальної кількості прибуттів, %	Доля у доходах від туризму, %
Австрія	24,813	4,4	4,1
Бельгія	7,642	1,4	2,8
Болгарія	6,897	1,2	0,8
Хорватія	10,995	1,9	2,0
Чехія	9,004	1,6	1,4
Франція	83,013	17,3	11,5
Німеччина	31,535	5,6	8,4
Греція	17,923	3,2	3,3
Угорщина	10,675	1,9	1,1
Ірландія	7,550	1,5	0,9
Італія	47,704	8,5	9,0
Нідерланди	12,797	2,3	3,2
Норвегія	4,734	0,8	1,2
Польща	15,845	2,8	2,2
Португалія	8,324	1,5	2,5
Іспанія	60,661	60,661	12,4
Швейцарія 8,967	8,967	1,6	3,4
Туреччина	37,795	6,7	5,7
Україна	24,671	4,4	1,0
Великобританія	31,169	5,5	8,3

Завдання 3. За планом, який подається (табл. 2), скласти характеристику туристичного потенціалу країни (за вибором).

Таблиця 2

Критерії	Опис критеріїв
1	2
Офіційна назва країни та її географічне розташування	Вказується назва країни, її належність до туристичного макрорегіону, країни, з якими має спільні кордони
Столиця країни	Вказати офіційну столицю країни

Природні умови	Навести стислі відомості щодо фізико-географічних особливостей країни
1	2
Клімат	Стисла інформація щодо погодних умов за сезонами та окремими географічними і кліматичними районами країни
Грошова одиниця	Вказується офіційна грошова одиниця країни або декілька грошових одиниць
Соціально-політичний лад	Стисла характеристика сучасного державного управління в країні
Економіка	Основні напрямки економічного розвитку країни
Населення	Має містити основні демографічні характеристики
Офіційна мова	Вказується державна мова, що закріплена в офіційному діловодстві
Вказується державна мова, що закріплена в офіційному діловодстві	Основні релігійні конфесії країни
Національні традиції та кухня	Розглядаються деякі особливості образу життя місцевого населення, ділового та світського етикету
Туризм	Основні історичні віхи розвитку туризму, характеристика сучасних туристських потоків, інформація щодо найпопулярніших туристських маршрутів та визначних пам'яток, туристські центри країни
Додаткова інформація про особливості країни та її мешканців	Різна інформація, що корисна керівнику туристської групи та туристу за такими напрямками: розміщення, покупки, телефон, медичне обслуговування

Огляд періодичної літератури за темами

1. Особливості географії міжнародних туристських потоків.
2. Загальна характеристика турпотоків рекреаційних регіонів Європи.
3. Характеристика Європейського туристського макрорегіону.
4. Перспективи розвитку туристських регіонів Європи.
5. Як впливають етнічні конфлікти та терористичні акти на турпотоки.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 17

БЛИЗЬКОСХІДНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ МАКРОРЕГІОН

Мета роботи: вивчити загальні характеристики Близькосхідного туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Південно-Західної Азії, Єгипту та Лівії. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити структуру Близькосхідного туристичного регіону;
- вміти надавати географічну характеристику регіонів та країн розвитку туризму на Близькому Сході;
- вміти аналізувати умови, підходи, ознаки, принципи визначення функцій екологічного туризму;
- знати географію центрів та регіонів розвитку туризму в Близькосхідному туристичному регіоні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Основні фактори, які сприяють розвитку туризму в Близькосхідному регіоні.
2. Негативні фактори розвитку рекреації в Близькосхідному регіоні.
3. Основні сучасні субрегіональні Близькосхідні туристичні ринки.
4. Надайте оцінку туристичного потенціалу країни: Єгипту.
5. Індустрія туризму Йорданії, Лівану
6. Надайте оцінку туристичного потенціалу країни Саудівської Аравії, ОАЕ.
7. Паломницький туризм на Близькому Сході.

Завдання. Розробіть туристський маршрут Близькосхідною країною. Необхідно розбитися на групи по 5 осіб. Кожній групі потрібно вибрати маршрут довжиною більше 500 км. Скласти паспорт розроблювального маршруту, що має містити таку інформацію: назва маршруту; мета й завдання маршруту, тип маршруту; довжина маршруту; тривалість маршруту; фактор сезонності; початковий, кінцевий і проміжні пункти маршруту; категорії людей, на які розраховано маршрут; використання транспортних засобів; приблизна вартість маршруту. Розробити інформаційний зміст маршруту (зміст усієї екскурсійної програми). Складання програми туру. Організація культурно-дозвільної програми на маршруті. Організація проживання й харчування туристів під час туру. Організація перевізного обслуговування туристів. Туристські формальності й безпека подорожі. Розробка пам'ятки для туристів. Паспортні, митні, візові й фіскальні формальності тощо.

План розробки туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району подорожі (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси тощо).
2. Коротка історична довідка (походження місцевості, найважливіші події, роль у міжнародній історії тощо).
3. Вказати сезонність подорожі (цілий рік, сезонний маршрут, кращий час для подорожі).
4. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, сімейна).
5. Вказати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).
6. Указати тривалість подорожі (від 1 доби до 6 місяців).
7. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також усі види транспорту, які можуть бути надані туристові під час туру (авіаційний, залізничний, водний, автомобільний, кінний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дороги, фунікулер, дельтаплан, повітряна куля тощо).
8. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостель, таймшер, флотель, ботель тощо).
9. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги дозвілля. Основною програмою подорожі може бути огляд історичних визначних пам'яток; лікування грязями, водами; навчання іноземних мов; вивчення ремесел, звичаїв; проходження туристського маршруту тощо. Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галерей; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі тощо; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор тощо.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Особливості географії міжнародних туристських потоків.
2. Загальна характеристика турпотоків рекреаційних регіонів Близького Сходу.
3. Характеристика Близькосхідного туристського регіону.
4. Перспективи розвитку Близькосхідного туристського регіону.
5. Як впливають етнічні конфлікти та терористичні акти на турпотоки Близькосхідного туристського регіону.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 18.

ПІВДЕННО-АЗІЙСЬКИЙ ТА АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКИЙ ТУРИСТИЧНІ МАКРОРЕГІОНИ

Мета роботи: вивчити загальну характеристику Південно-Азійського та Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Південної, Південно-Східної, Східної Азії, Австралії та Океанії. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити структуру Південно-Азійського та Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону;
- вміти надавати географічну характеристику регіонів розвитку туризму в Південно-Азійському та Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні;
- давати характеристику туристичних ресурсів регіону;
- знати географію центрів та регіонів розвитку туризму в Південно-Азійському та Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.
2. Які субрегіони Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону є найбільш розвиненими?
3. Якими чинниками обумовлений значний обсяг туристичних потоків до Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону?
4. Які перспективи розвитку туризму в Азійсько-Тихоокеанського регіоні?
5. Головні осередки природних туристичних ресурсів Індії.
6. Головні туристичні ресурси островних країн в Азійсько-Тихоокеанського регіоні.
7. Туристичні ресурси Північно-Східноазійського туристичного району.
8. Надайте оцінку туристичного потенціалу Тибету.
9. Індустрія туризму республіки Корея.
10. Надайте оцінку туристичного потенціалу Японії.
11. Індустрія туризму Республіки Індонезія.
12. Індустрія туризму Таїланду.
13. Індустрія туризму Сінгапура.
14. Індустрія туризму Малайзії.
15. Регіони активного розвитку традиційного пляжно-купального відпочинку і пізнавального туризму Малайзії.
16. Центри релігійного туризму Малайзії.

Завдання. Розробіть туристський маршрут країною Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Необхідно розбитися на групи по

5 осіб. Кожній групі потрібно вибрати маршрут довжиною більше 500 км. Скласти паспорт розроблювального маршруту, що має містити таку інформацію: назва маршруту; мета й завдання маршруту, тип маршруту; довжина маршруту; тривалість маршруту; фактор сезонності; початковий, кінцевий і проміжні пункти маршруту; категорії людей, на які розраховано маршрут; використання транспортних засобів; приблизна вартість маршруту. Розробити інформаційний зміст маршруту (зміст усієї екскурсійної програми). Складання програми туру. Організація культурно-дозвільної програми на маршруті. Організація проживання й харчування туристів під час туру. Організація перевізного обслуговування туристів. Туристські формальності й безпека подорожі. Розробка пам'ятки для туристів. Паспортні, митні, візові й фіскальні формальності тощо.

План розробки туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району подорожі (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси тощо).
2. Коротка історична довідка (походження місцевості, найважливіші події, роль у міжнародній історії тощо).
3. Вказати сезонність подорожі (цілий рік, сезонний маршрут, кращий час для подорожі).
4. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, сімейна).
5. Вказати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).
6. Указати тривалість подорожі (від 1 доби до 6 місяців).
7. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також усі види транспорту, які можуть бути надані туристові під час туру (авіаційний, залізничний, водний, автомобільний, кінний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дороги, фунікулер, дельтаплан, повітряна куля тощо).
8. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостель, таймшер, флотель, ботель тощо).
9. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги дозвілля. Основною програмою подорожі може бути огляд історичних визначних пам'яток; лікування грязями, водами; навчання іноземних мов; вивчення ремесел, звичаїв; проходження туристського маршруту тощо. Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галерей; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі тощо; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор тощо.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 19

АФРИКАНСЬКИЙ ТУРИСТИЧНИЙ МАКРОРЕГІОН

Мета роботи: Вивчити загальну характеристику Африканського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Африки. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити структуру Африканського туристичного регіону;
- вміти надавати географічну характеристику регіонів розвитку туризму в Африканському туристичному регіоні;
- давати характеристику туристичних ресурсів регіону;
- знати географію центрів та регіонів розвитку туризму в Африканському туристичному регіоні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Фактори розвитку рекреаційної діяльності в Африці.
2. Назвіть фактори, які стримують розвиток туризму в Африці.
3. Основні туристські зони пляжно-купального відпочинку в Африканському туристичному регіоні.
4. Країни лідери за розвитком екологічного туризму в Африканському туристичному регіоні.
5. Країни - лідери за доходами від туризму в Африканському туристичному регіоні.
6. Лікувально-оздоровчий туризм в Африканському туристичному регіоні.
7. Північноафриканський туристичний район.
8. Західноафриканський туристичний район.
9. Центральнафриканський туристичний район.
10. Південноафриканський туристичний район.
11. Східноафриканський туристичний район.

Завдання. Розробіть туристський маршрут країною Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Необхідно розбитися на групи по 5 осіб. Кожній групі потрібно вибрати маршрут довжиною більше 500 км. Скласти паспорт розроблювального маршруту, що має містити таку інформацію: назва маршруту; мета й завдання маршруту, тип маршруту; довжина маршруту; тривалість маршруту; фактор сезонності; початковий, кінцевий і проміжні пункти маршруту; категорії людей, на які розраховано маршрут; використання транспортних засобів; приблизна вартість маршруту. Розробити інформаційний зміст маршруту (зміст усієї екскурсійної програми). Складання програми туру. Організація культурно-дозвільної програми на маршруті. Організація проживання й

харчування туристів під час туру. Організація перевізного обслуговування туристів. Туристські формальності й безпека подорожі. Розробка пам'ятки для туристів. Паспортні, митні, візові й фіскальні формальності тощо.

План розробки туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району подорожі (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси тощо).
2. Коротка історична довідка (походження місцевості, найважливіші події, роль у міжнародній історії тощо).
3. Вказати сезонність подорожі (цілий рік, сезонний маршрут, кращий час для подорожі).
4. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, сімейна).
5. Вказати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).
6. Указати тривалість подорожі (від 1 доби до 6 місяців).
7. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також усі види транспорту, які можуть бути надані туристові під час туру (авіаційний, залізничний, водний, автомобільний, кінний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дороги, фунікулер, дельтаплан, повітряна куля тощо).
8. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостель, таймшер, флотель, ботель тощо).
9. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги дозвілля. Основною програмою подорожі може бути огляд історичних визначних пам'яток; лікування грязями, водами; навчання іноземних мов; вивчення ремесел, звичаїв; проходження туристського маршруту тощо. Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галерей; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі тощо; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор тощо.

Огляд періодичної літератури за темами

1. Основні тенденції і перспективи розвитку світових рекреаційних потоків.
2. Фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційної діяльності в окремих рекреаційних регіонах Африки.
3. Фактори, які стримують розвиток рекреації в окремих рекреаційних регіонах Африки.
4. Охарактеризуйте рекреаційні потоки в рекреаційних регіонах Африка.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 20

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТУРИСТИЧНИЙ МАКРОРЕГІОН

Мета роботи: вивчити загальну характеристику Американського туристичного регіону. Туристичне районування та зонування території країн Північної, Південної, Центральної Америки, острівних країн і територій Карибського басейну. Провідні туристичні країни регіону, їх туристичні центри, розвинені види туризму.

У результаті виконання роботи здобувач повинен:

- вивчити структуру Американського туристичного регіону;
- вміти надавати географічну характеристику регіонів розвитку туризму в Американському туристичному регіоні;
- давати характеристику туристичних ресурсів регіону;
- знати географію центрів та регіонів розвитку туризму в Американському туристичному регіоні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Загальна характеристика Американського туристичного регіону.
2. Північноамериканський туристичний район (США - Канада –Мексика).
3. Надайте оцінку туристичного потенціалу США.
4. Головна спеціалізація Західного туристичного регіону.
5. Надайте оцінку туристичного потенціалу Канади.
6. Надайте оцінку туристичного потенціалу Мексики.
7. Центральноамериканський туристичний район (Беліз - Гватемала - Гондурас -Коста-Рика - Нікарагуа - Панама – Сальвадор).
8. Туристичний район Карибського басейну.
9. Південноамериканський туристичний район.
- 10.Індустрія туризму Бразилії.
- 11.Індустрія туризму Мексики.
- 12.Індустрія туризму Венесуели, Колумбії, Еквадора, Перу.
- 13.Тихоокеанського туристичного регіону.

Завдання. Необхідно розбитися на групи по 5 осіб. Кожній групі потрібно вибрати маршрут довжиною більше 500 км. Скласти паспорт розроблювального маршруту, що має містити таку інформацію: назва маршруту; мета й завдання маршруту, тип маршруту; довжина маршруту; тривалість маршруту; фактор сезонності; початковий, кінцевий і проміжні пункти маршруту; категорії людей, на які розраховано маршрут; використання транспортних засобів; приблизна вартість маршруту. Розробити інформаційний зміст маршруту (зміст усієї екскурсійної програми). Складання програми туру. Організація культурно-дозвільної програми на маршруті. Організація проживання й харчування туристів під час туру. Організація перевізного обслуговування туристів. Туристські

формальності й безпека подорожі. Розробка пам'ятки для туристів. Паспортні, митні, візові й фіскальні формальності тощо.

План розробки туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району подорожі (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси тощо).
2. Коротка історична довідка (походження місцевості, найважливіші події, роль у міжнародній історії тощо).
3. Вказати сезонність подорожі (цілий рік, сезонний маршрут, кращий час для подорожі).
4. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальна, групова, сімейна).
5. Вказати вік туристів, для яких розроблено тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).
6. Указати тривалість подорожі (від 1 доби до 6 місяців).
7. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також усі види транспорту, які можуть бути надані туристові під час туру (авіаційний, залізничний, водний, автомобільний, кінний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дороги, фунікулер, дельтаплан, повітряна куля тощо).
8. Вибрати форми проживання в місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостель, таймшер, флотель, ботель тощо).
9. Скласти цікаву й різноманітну програму подорожі, включаючи розваги дозвілля. Основною програмою подорожі може бути огляд історичних визначних пам'яток; лікування грязями, водами; навчання іноземних мов; вивчення ремесел, звичаїв; проходження туристського маршруту тощо. Дозвільні розваги передбачають: відвідування кінотеатрів, концертних залів; відвідування виставок, вернісажів, галерей; участь у святах, шоу, дискотеках; відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів; екскурсії; катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі тощо; відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів; відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор тощо

Огляд періодичної літератури за темами

1. Флорида – один з головних рекреаційних районів США.
2. Нью-Йорк – туристична столиця США.
3. Спеціалізація Гавайських островів – пляжний і природний туризм.
4. Природно рекреаційний потенціал Канади.
5. Головні рекреаційні ресурсами Карибського субрегіону.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Про туризм : Закон України № 324/95-ВР від 15.09.1995 р. ; станом на 16.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>
- Про туризм : проект Закону України від 10.04.2019 №10216 «Про внесення змін в Закон України відносно удосконалення понятійного апарату в туристичній сфері і лібералізації туристичної діяльності». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH7VS00A?an=155>.
- Талалай В.В. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні. *Інновації та науковий потенціал світу* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 2016. Вінниця : Діло, 2016. С. 18-20.
- Світова туристична організація UNWTO. URL: <http://www.unwto.org>.
- Україна піднялась в рейтингу глобальної конкурентоспроможності 17 жовтня 2018 року. *Економічна правда*. 2018. 17 жовтня. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2018/10/17/641667>.
- Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: методологія, реалії бізнесу: монографія. Київ: КНЕТУ, 2006. 537 с.
- Кобченко Ю.Ф. Географія туризму: навч. посіб. Харків: ХНТУСГ, 2020. 117 с.
- Свірідова Н. Д. Концепція сталого розвитку туризму в сучасних умовах. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. Вип. 176. С. 166-168.
- Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Книги XXI, 2003. 300 с.
- Коржилов Л. І. Туризм в Україні. Класифікація та види. *Ефективна економіка*. 2014. Вип. 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3345>.
- Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методика аналізу. Київ, 2001. 395 с.
- Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. Київ : Альтерпрес, 2002. 232 с.
- Отчеты Всемирной туристической организации UNWTO / Tourism Highlights. URL: <http://tourlib.net/wto.htm>.
- Казмирчук М. Павлієнко С. Проблема оцінки та використання пам'яток в туризмі. *Етнічна історія народів Європи*. 2016. Вип. 48. С. 97-102.
- Рожнова В., Терес Н. Проблематика перспективи розвитку етнотуризму: зарубіжний та український досвід. *Етнічна історія народів Європи*. 2013. Вип. 39. С. 35-44.
- Мазоха К. А. Круїзний туризм та його стан в Україні. *Географія туризму*. Вип. 20. С. 145-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_20_23.
- Тодоров В. І., Бойченко Д. О. Історико-географічні особливості розвитку гірськолижного туризму в Україні. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Сер. : Історичні науки*. 2016. Вип. 34. С. 131-137.

- Стецько Н. Концептуальні засади розвитку етнофестивального туризму України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Сер. : Географія*. 2016. № 2. С. 138-146. URL: <http://geography.tnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/22.pdf>
- Смаль І. В. Туристичні ресурси світу : навч. посіб. Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2016. 335 с.
- Андренко І. Б. Діловий туризм. Харків: ХНУМГ, 2014. 165 с.
- Устименко Л. М. Релігійний туризм як історико-суспільне явище. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2013. Вип. 19(2). С. 187-192. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Uk_msshr_2013_19%282%29__42.pdf
- Global Destination Cities Index by MasterCard 2016. URL: <http://newsroom.mastercard.com/wp-content/uploads/2016/09/Final-Global.Destination-Cities-Index-Report.pdf>
- Міщенко О. В. Теоретичні основи визначення сутності екологічного туризму. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2010. № 3 : Географічні науки. С. 155-160. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/9577/1/Mishchenko.pdf>
- Козловський О. Ю., Дунаєвська О. Ф. Екологічний та зелений туризм: визначення, особливості, стан розвитку на Житомирщині. *Географія та туризм*. 2013. Вип. 25. С. 151-160.
- Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця, 2017. 322 с.
27. Стратегія сталого розвитку туризму і курортів України (проект) URL: <http://www.vincult.org.ua>.
28. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія /за ред. В. Г. Герасименка. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
29. Немець Л. М., Сегіда К. Ю., Гусєва Н. В. Основи соціальної географії : навч. посіб. Харків, 2016. 235 с.
30. Смаль І. В., Смаль В. В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. *Український географічний журнал* 2003. № 4. С. 58-64.
31. Географія внутрішнього туризму : метод. рек. до аудитор. та самост. роботи магістрантів, які навчаються за спец. 106. Географія за освітньо-професійною програмою «Географія рекреації та туризму» / уклад. Н. В. Гусєва. Харків, 2018. 101 с.
32. Ковешніков В. С., Ліфіренко О. С., Стукальська Н. М. Інноваційні види туризму. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 4. С. 38-44.

Навчальне видання

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

Методичні рекомендації

Укладач: **Нікончук** Наталія Володимирівна

Формат 60×84/16 Ум. друк. арк. 4,25
Тираж 20. Зам. №__

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.

